

EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 09.10.2002
COM(2002) 535 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

**για τη θέσπιση Κοινοτικού Σχεδίου Δράσης για τη διατήρηση και τη βιώσιμη
εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο Θάλασσα στο πλαίσιο της
Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής**

1.	Εισαγωγή.....	4
1.1.	Οι αλιευτικές δραστηριότητες στη Μεσόγειο.....	4
1.2.	Η μεσογειακή ιδιαιτερότητα.....	4
1.2.1.	Σχετική επέκταση των εθνικών προς τα διεθνή ύδατα.....	5
1.2.2.	Διαμοιραζόμενα αποθέματα και τύποι αλιείας.....	5
1.2.3.	Γενικά χαρακτηριστικά των αλιευτικών δραστηριοτήτων.....	5
1.2.4.	Διαθεσιμότητα επιστημονικών πληροφοριών.....	6
1.2.5.	Ανταγωνισμός με άλλες χρήσεις.....	7
1.3.	Κατάσταση των πόρων.....	7
1.4.	Περιβαλλοντικές πτυχές.....	9
1.5.	Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική που εφαρμόζεται στη Μεσόγειο.....	10
2.	Στόχοι.....	10
2.1.	Κοινοτική πρωτοπορία.....	11
2.2.	Διαχείριση στο κατάλληλο επίπεδο.....	11
2.3.	Ενσωμάτωση περιβαλλοντικών πτυχών στη διαχείριση της αλιείας.....	12
2.4.	Εκμετάλλευση της εμπειρίας.....	13
2.5.	Δέσμευση στον τομέα της εφαρμογής.....	13
2.6.	Ολοκληρωμένη χρήση διαφόρων μέτρων διαχείρισης.....	14
2.7.	Αναγνώριση της κοινωνικής σημασίας των αλιευτικών δραστηριοτήτων.....	14
2.8.	Η διεθνής διάσταση: πολυμελής αντιμετώπιση και συνεργασία.....	15
3.	Απαιτούμενες δράσεις σε κοινοτικό επίπεδο.....	15
3.1.	Συνδυασμένη προσέγγιση όσον αφορά τη δικαιοδοσία των υδάτων.....	16
3.2.	Διαχείριση της αλιευτικής προσπάθειας.....	17
3.3.	Περιορισμοί αλιευμάτων.....	18
3.4.	Βελτίωση των αλιευτικών μεθόδων για σκοπούς διατήρησης.....	19
3.4.1.	Αναθεώρηση των ισχυόντων τεχνικών μέτρων για τύπους αλιείας κοινοτικού ενδιαφέροντος.....	19
3.4.2.	Απορρίψεις.....	22
3.4.3.	Περιβαλλοντικές πτυχές.....	22
3.5.	Έλεγχος και εφαρμογή.....	23
3.6.	Βελτίωση των επιστημονικών γνώσεων.....	24

3.7.	Διαφάνεια και συμμετοχή παραγόντων του κλάδου	25
3.8.	Σχέσεις με άλλες πολιτικές στο πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής	25
4.	Απαιτούμενες δράσεις σε διεθνές επίπεδο	26
4.1.	Συνεργασία με πολυμερείς οργανώσεις αλιείας.....	26
4.2.	Εναρμόνιση μέτρων στη λεκάνη της Μεσογείου.....	28
4.3.	Συνεργασία μεταξύ κρατών και μεταξύ κλάδων.....	28
5.	Σχέδιο Δράσης: δράσεις και χρονοδιάγραμμα	29
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 Στοιχεία για τους μεσογειακούς στόλους των κρατών μελών	32
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II Αλιευτικές τάσεις ορισμένων βασικών ειδών, ομάδων ειδών και στατιστικές FAO	33
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III Ορισμένα διαμοιραζόμενα αποθέματα και τύποι αλιείας.....	36
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV Προσωρινός μη εξαντλητικός κατάλογος τύπων αλιείας που θα μπορούσαν να επηρεαστούν από μέτρα για τον έλεγχο της αλιευτικής προσπάθειας	41

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Οι αλιευτικές δραστηριότητες στη Μεσόγειο

Η αλιεία της Μεσογείου αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό και ζωτικό τομέα της κοινοτικής αλιείας. Ο κοινοτικός μεσογειακός στόλος αποτελεί το 22% περίπου του συνολικού κοινοτικού στόλου από απόψεως χωρητικότητας και το 34% από απόψεως ισχύος μηχανών. Από απόψεως αριθμού σκαφών, αντιπροσωπεύει το 46% περίπου των κοινοτικών αλιευτικών σκαφών. Κατά μέσο όρο, τα αλιευτικά σκάφη της Μεσογείου είναι μικρότερα από τα σκάφη των υπολοίπων περιοχών της Κοινότητας. Περισσότερα από 32.950 σκάφη, δηλαδή το 80% περίπου των μεσογειακών σκαφών, έχουν μήκος μικρότερο των 12 μέτρων, δίνοντας στο στόλο της Μεσογείου τα χαρακτηριστικά ενός τύπου αλιείας περιορισμένης κλίμακας, παρά το γεγονός ότι ένα μεγάλο μέρος των αλιευμάτων αλιεύεται από μεγαλύτερα σκάφη. Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τους στόλους της Μεσογείου των κρατών μελών παρατίθενται στο παράρτημα 1.

Οι εκφορτώσεις από απόψεως όγκου στη Μεσόγειο αντιπροσωπεύουν ένα σχετικά μέτριο μερίδιο που ανέρχεται στο 12% περίπου των συνολικών κοινοτικών αλιευμάτων. Εντούτοις, η οικονομική αξία των αλιευμάτων είναι πολύ υψηλότερη. Η κατάσταση αυτή θα μπορούσε να εξηγηθεί από το γεγονός ότι τα περισσότερα από τα αλιεύματα που εκφορτώνονται στη Μεσόγειο, χρησιμοποιούνται για ανθρώπινη κατανάλωση, ακόμη και αλιεύματα ψαριών μικρού μεγέθους, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα υψηλότερη αγοραστική αξία.

Το 1997, τα τέσσερα μεσογειακά κράτη μέλη συγκέντρωναν περισσότερες από 106.000 θέσεις απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των αλιέων μερικής απασχόλησης, ή το 42% του συνόλου των θέσεων απασχόλησης της ΕΕ στον τομέα της αλιείας¹.

Έχουν εκφραστεί ανησυχίες σχετικά με τη φαινομενική έλλειψη προσαρμογής μεταξύ της σημαντικής κοινωνικής και οικονομικής σημασίας της μεσογειακής αλιείας και της προσοχής που δίνεται σε αυτήν από την Κοινή Αλιευτική Πολιτική.

1.2. Η μεσογειακή ιδιαιτερότητα

Η Μεσόγειος και η αλιεία που πραγματοποιείται σε αυτήν χαρακτηρίζονται από έναν αριθμό ευδιάκριτων χαρακτηριστικών που έχουν σημαντικές επιπτώσεις για την πολιτική διατήρησης στο πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής. Τα χαρακτηριστικά αυτά περιλαμβάνουν τη σχετική επέκταση των εθνικών προς τα διεθνή ύδατα, τα επικαλυπτόμενα και διαμοιραζόμενα αποθέματα, γενικά χαρακτηριστικά αλιευτικών δραστηριοτήτων, διαθεσιμότητα επιστημονικών πληροφοριών και έναν αριθμό άλλων ιδιαιτεροτήτων, όπως π.χ. την ερασιτεχνική αλιεία. Ορισμένα από τα χαρακτηριστικά αυτά δεν αφορούν αποκλειστικά μόνο τη Μεσόγειο αλλά είναι περισσότερο έντονα στην περιοχή αυτή.

---

¹ Πηγή στοιχείων: “Περιφερειακές κοινωνικοοικονομικές μελέτες για την απασχόληση και το επίπεδο εξάρτησης από την αλιεία” (1999).

1.2.1. Σχετική επέκταση των εθνικών προς τα διεθνή ύδατα

Η ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα της λεκάνης της Μεσογείου είναι γενικά στενή και τα αλιευτικά πεδία βρίσκονται συνήθως κοντά στις ακτές, εντός των χωρικών υδάτων. Το γεγονός αυτό, μαζί με διάφορες μορφές πολιτικών θεωρήσεων θα μπορούσαν να εξηγήσουν γιατί δεν έχουν μέχρι σήμερα καθοριστεί Αποκλειστικές Οικονομικές Ζώνες (ΑΟΖ) στη Μεσόγειο. Μόνο Ζώνες Προστασίας της Αλιείας έχουν δηλωθεί σε ορισμένες περιπτώσεις (Ισπανία: 49 μίλια και μέση γραμμή), ή αλιευτικές αποκλειστικές ζώνες, όπως στην περίπτωση της Μάλτας (25 μίλια). Ως εκ τούτου, η επέκταση των υδάτων υπό εθνική δικαιοδοσία σε σύγκριση με τα διεθνή ύδατα είναι περισσότερο περιορισμένη από ό,τι σε άλλες περιοχές της Κοινότητας.

1.2.2. Διαμοιραζόμενα αποθέματα και τύποι αλιείας

Λόγω της περιορισμένης έκτασης των εθνικών υδάτων και των συνήθως σύντομων αλιευτικών ταξιδιών, τα οποία διαρκούν συχνά μόνο μία ή δύο ημέρες, υπάρχουν λίγες περιοχές στις οποίες παρουσιάζεται επικάλυψη των αλιευτικών δραστηριοτήτων των στόλων των κοινοτικών κρατών μελών καθώς και των στόλων της Κοινότητας και των μη κοινοτικών χωρών. Οι πολυεθνικοί στόλοι που αλιεύουν στην ίδια περιοχή αποτελούν εξαίρεση μάλλον παρά κανόνα.

Ωστόσο, η έννοια των διαμοιραζόμενων αποθεμάτων και τύπων αλιείας μεταβάλλεται ραγδαία. Αυτό οφείλεται τόσο στις σαφέστερες επιστημονικές γνώμες όσο και στην ανάπτυξη νέων τύπων αλιείας που επεκτείνουν τα επιχειρησιακά πεδία τους εκτός των εθνικών υδάτων. Ο αριθμός των διαμοιραζόμενων τύπων αλιείας αυξήθηκε σε πολλές περιοχές, όπως στην περιοχή Alboran, στον Κόλπο των Λεόντων, στο Βόρειο Τυρρηνικό Πέλαγος, στην Αδριατική Θάλασσα, στο Ιόνιο Πέλαγος, στο Αιγαίο Πέλαγος, στο στενό της Σικελίας και στον Κόλπο του Γκαμπές. Εκτός από τα άκρως μεταναστευτικά είδη, τα οποία μπορούν να βρίσκονται σε ολόκληρη τη λεκάνη της Μεσογείου, ένας ελάχιστος κατάλογος διαμοιραζόμενων αποθεμάτων συμφωνήθηκε τόσο στο πλαίσιο της ΓΕΑΜ² όσο και των υποπεριφερειακών προγραμμάτων του FAO³. Ο κατάλογος θα μπορούσε να επεκταθεί στο μέλλον για να συμπεριλάβει άλλα είδη και τύπους αλιείας. Ωστόσο, ο αριθμός των διαμοιραζόμενων τύπων αλιείας που έχει ήδη ταυτοποιηθεί στο στάδιο αυτό δικαιολογεί την άσκηση κοινής δράσεως για τους τύπους αυτούς αλιείας τόσο σε κοινοτικό όσο και διεθνές επίπεδο.

1.2.3. Γενικά χαρακτηριστικά των αλιευτικών δραστηριοτήτων

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, τα περισσότερα αλιευτικά σκάφη της Μεσογείου είναι βασικά μικρά σκάφη από απόψεως διαστάσεων (ποσοστό μεγαλύτερο από το 80% των σκαφών αυτών έχουν μήκος μικρότερο των 12 μέτρων), όσο και από απόψεως επένδυσης εργασίας και κεφαλαίου. Ως εκ τούτου, πολλές αλιευτικές δραστηριότητες είναι μικρής κλίμακας και αφορούν διάφορους τύπους αλιείας σε παράκτια ύδατα καθόλη τη διάρκεια του έτους. Επιπροσθέτως, υπάρχει μία υψηλή αναλογία ημιαπαγγελματιών αλιέων και αλιέων μερικής απασχόλησης στη Μεσόγειο και, ως εκ τούτου, η επιχειρησιακή δομή διαφέρει από τις άλλες περιοχές της Κοινότητας.

---

² Γενική Επιτροπή Αλιείας για τη Μεσόγειο.

³ COPEMED, ADRIAMED και MEDSUDMED.

Κατά γενικό κανόνα, τόσο τα ποσοστά αλιευμάτων όσο και οι συνολικές ημερήσιες ποσότητες αλιευμάτων ανά σκάφος είναι αρκετά χαμηλές σε σύγκριση με τις αλιευτικές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα σε περιοχές εκτός της Μεσογείου. Ωστόσο, η οικονομική αξία των αλιευμάτων δεν καθορίζεται αποκλειστικά από τη συνολική ποσότητα των εκφορτώσεων, αλλά επίσης και από την ποικιλία των αλιευμάτων, όπου μικρές ποσότητες πολύ πολύτιμων μικρού μεγέθους και βραχύβιων ειδών μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα υψηλότερες τιμές για ολόκληρο το αλίευμα. Παρόλα αυτά, λόγω επίσης των αλλαγών της έντασης της αλιείας, τα ποσοστά των αλιευμάτων βενθοπελαγικών ειδών βρίσκονται ακόμη σε γενικές γραμμές σε χαμηλότερο επίπεδο από ό,τι κατά το παρελθόν, παρά το γεγονός ότι τα σημερινά επίπεδα εκφορτώσεων βενθοπελαγικών ειδών επιτυγχάνονται με μεγάλη αλιευτική προσπάθεια που ασκείται από στόλους στους οποίους έχουν επενδυθεί γενικά υψηλά κεφάλαια.

Οι τεχνολογικές αλληλεπιδράσεις, δηλαδή τα διαφορετικά αλιευτικά εργαλεία για την αλίευση των ίδιων ειδών, συναντώνται αρκετά συχνά και μπορούν να αφορούν τύπους αλιείας μικρής κλίμακας (αλιεία σαρδέλας/γαύρου, αναπαραγωγικού μπακαλιάρου, μπαρμπουνιών, λιθρινιών, λαβρακιών, τσιπούρας, μαρίδας, κεφαλά, άλλων σπαρειδών, γλώσσας, σελαχιών - ρίνας, σκουμπριού, σαυριδιού, σαμπανιού, σουπιάς, άλλων κεφαλοπόδων, γαρίδας, τόνου, κλπ.), μηχανότρατες βυθού και άλλα συρόμενα εργαλεία (αλιεία μπακαλιάρου, μπαρμπουνιού, λιθρινιού, λαβρακιού, τσιπούρας, κεφαλά, άλλων σπαριδών, γλώσσας, σελαχιών - ρίνας, σκουμπριού, σαυριδιού, σαμπανιού, σαρδέλας, γαύρου, σουπιάς, άλλων κεφαλοπόδων, γαρίδας) και πελαγικές μηχανότρατες και γρι-γρι (αλιείας σαρδέλας/γαύρου, κεφαλοπόδων, σκουμπριού, σαυριδιού, σαμπανιού, λαβρακιού, συναγρίδας, τόνου, κλπ)

Υπάρχουν πολυάριθμοι τόποι εκφορτώσεων, οι οποίοι είναι διεσπαρμένοι κατά μήκος χιλιάδων χιλιομέτρων ακτογραμμής, πολύ συχνά χωρίς χώρο αγορών, γεγονός που καθιστά δύσκολο τον έλεγχο για την εφαρμογή.

Το γεγονός ότι τα αλιευτικά πεδία βρίσκονται συχνά πολύ κοντά στις ακτές όπου βρίσκεται η μεγαλύτερη βιοποικιλότητα ψαριών βυθού, έχει ως αποτέλεσμα έναν υψηλό βαθμό ανταγωνισμού για την κατάληψη του χώρου μεταξύ των αλιείων καθώς επίσης και μεγάλη αλληλεπίδραση των αλιευτικών δραστηριοτήτων με τα παράκτια βενθικά περιβάλλοντα, τα οποία, με τη σειρά τους, αποτελούν βασικούς οικοτόπους ψαριών.

1.2.4. Διαθεσιμότητα επιστημονικών πληροφοριών

Μία μεγάλη αναλογία των αλιευτικών πεδίων παραμένει εντός των εθνικών υδάτων. Το γεγονός αυτό ενθάρρυνε την άποψη ότι τα μέτρα διαχείρισης μπορούν να επιτευχθούν χωριστά και μείωσε τη γεωγραφική προοπτική εντός της οποίας οι εθνικές διοικήσεις αντιμετώπισαν τα θέματα διαχείρισης.

Το γεγονός αυτό, μαζί με μια συγκεκριμένη τάση της επιστημονικής κοινότητας να προτιμά περισσότερο τη θαλάσσια οικολογία και τη βιολογική έρευνα, οδήγησε στη διακοπή της συνέχειας μεταξύ του πραγματοποιούμενου επιστημονικού έργου και των δράσεων διαχείρισης. Το επίπεδο εφαρμογής των συστάσεων έρευνας στη διαχείριση της αλιείας υπήρξε γενικά πολύ χαμηλό και οι προσεγγίσεις στη διαχείριση, όπως είναι τα καθεστώτα περιορισμού της αλιευτικής προσπάθειας, δεν στηρίχθηκαν γενικά σε επιστημονικές συμβουλές.

Επιπροσθέτως, παρά το γεγονός ότι έχει πραγματοποιηθεί μεγάλος όγκος επιστημονικής έρευνας και υπάρχουν πολλές γνώσεις σχετικά με την αλιεία και τους πόρους της Μεσογείου, δεν υπάρχει ένα εξέχον επιστημονικό βήμα, ανάλογο προς το ρόλο που διαδραματίζει το ΔΣΕΘ (ICES)⁴ σε άλλα κοινοτικά ύδατα, για την προώθηση και το συντονισμό επιστημονικών δραστηριοτήτων και πορισμάτων, για τη διερεύνηση επιστημονικών συμβουλών καθώς επίσης και για την παρουσίαση ενός κατάλληλου πλαισίου που θα αποτελέσει τη βάση για τη διαχείριση της αλιείας. Με την ίδρυση της Επιστημονικής Συμβουλευτικής Επιτροπής (ΕΣΕ) το 1999, αντιμετωπίστηκε η αδυναμία αυτή. Εντούτοις όμως, απομένουν πολλά ακόμη να γίνουν και η Κοινότητα θα στηρίζει την ΕΣΕ στις προσπάθειές της.

1.2.5. Ανταγωνισμός με άλλες χρήσεις

Ίσως περισσότερο από ό,τι στις άλλες περιοχές της Κοινότητας, υπάρχει πολύ μεγάλη πίεση από τον τουρισμό στις παράκτιες περιοχές της Μεσογείου και, ως εκ τούτου, ανταγωνισμός μεταξύ των διαφόρων δραστηριοτήτων στις περιοχές αυτές.

Η παράκτια φύση ορισμένων τύπων αλιείας που έχουν ως στόχο διαμοιραζόμενα αποθέματα, καθώς επίσης και οι εποχικές μετακινήσεις ορισμένων άκρως μεταναστευτικών ειδών σε παράκτια ύδατα, έχουν ως αποτέλεσμα αλληλεπιδράσεις και ανταγωνισμό μεταξύ των επαγγελματιών και ερασιτεχνών αλιέων. Οι τελευταίοι έχουν ορισμένες φορές σημαντική επίδραση στη χρήση των πόρων, η οποία υπερβαίνει το 10% της συνολικής αλιευτικής παραγωγής. Ως εκ τούτου, θα πρέπει επίσης να ληφθεί δεόντως υπόψη η ερασιτεχνική αλιεία και η αλιεία μερικής απασχόλησης, ιδίως όταν αλιεύονται διαμοιραζόμενα αποθέματα ή όταν ανταγωνίζονται εμπορικούς τύπους αλιείας που υπόκεινται σε αυστηρότερους κανόνες διαχείρισης.

1.3. Κατάσταση των πόρων

Οι περισσότεροι αλιευτικοί πόροι της Μεσογείου, είτε αφορούν βενθοπελαγικά, μικρά πελαγικά ή άκρως μεταναστευτικά είδη, θεωρούνται εδώ και πολύ καιρό ότι υφίστανται υπερεκμετάλλευση.

Αναφορικά με τα άκρως μεταναστευτικά είδη, το απόθεμα τόνου του Ατλαντικού υπολογίστηκε κατά το παρελθόν από την ICCAT⁵, και έδειξε σοβαρή υπερεκμετάλλευση. Παρά το γεγονός ότι είναι αμφισβητήσιμη η ακρίβεια των αξιολογήσεων αυτών, λόγω της σημαντικής αβεβαιότητας που απορρέει από την έλλειψη βασικών στοιχείων, υπάρχει μικρή αμφιβολία ότι το απόθεμα υφίσταται υπερεκμετάλλευση. Το επίπεδο αλίευσης και αιχμαλώτισης σε κλωβούς του τόνου στην περιοχή της Μεσογείου για σκοπούς εκτροφής και, συχνά, χωρίς η δραστηριότητα αυτή να υπόκειται σε ρυθμίσεις και στην υποβολή εκθέσεων, προκαλεί επίσης σοβαρές ανησυχίες. Η αλιευτική αυτή δραστηριότητα πιστεύεται ότι αυξάνει την πίεση επί των αποθεμάτων⁶. Τα ίδια ισχύουν για την υπερεκμετάλλευση του ξιφιά της Μεσογείου, για τον οποίο υπάρχουν στοιχεία για

⁴ Διεθνές Συμβούλιο για την Εξερεύνηση της Θάλασσας.

⁵ Διεθνής Επιτροπή για τη Διατήρηση του Τόνου του Ατλαντικού.

⁶ Βλ. έκθεση της έκτης συνεδρίασης ΓΕΑΜ - ICCAT για τα αποθέματα μεγάλων πελαγικών ψαριών της Μεσογείου, τμήμα 5 σ. 13, σχετικά με τις εν δυνάμει επιπτώσεις της διαχείρισης στην πάχυνση του τόνου: "Γενική αύξηση της αλιευτικής προσπάθειας των πελαγικών ειδών και, στο προσεχές μέλλον, πιθανή αύξηση για τόνους μικρού έως μεσαίου μεγέθους".

ένα μοντέλο εκμετάλλευσης, το οποίο έχει ως αποτέλεσμα την αλίευση μεγάλων ποσοτήτων ιχθυδίων ή νεοεισερχόμενων ψαριών στο απόθεμα, τα οποία βρίσκονται μεταξύ των αλιευμάτων. Απαιτούνται σημαντικές προσπάθειες στον τομέα της συλλογής δεδομένων προκειμένου να υπάρξει σαφής εικόνα της κατάστασης των βασικών αποθεμάτων, παρά το γεγονός ότι οι ενδείξεις που στηρίζονται στα σημερινά στοιχεία παρουσιάζουν μια άκρως αρνητική εικόνα.

Οι στατιστικές αλιευμάτων για τα βενθοπελαγικά και μικρά πελαγικά είδη δείχνουν μια αρνητική τάση κατά τη δεκαετία του 1990 για τα σημαντικότερα είδη ή ομάδες ειδών (βλ. εικόνες του **παραρτήματος 2**). Τα ημερήσια ποσοστά αλιευμάτων ανά σκάφος μειώθηκαν δραματικά σε σύγκριση με τα ποσοστά αλιευμάτων ορισμένες δεκαετίες πριν, παρά το γεγονός ότι η ισχύς και η αποτελεσματικότητα των αλιευτικών σκαφών αυξήθηκε κατά τα πρόσφατα έτη. Επίσης η ποιότητα των αλιευμάτων, τόσο από απόψεως σύνθεσης ειδών όσο και μεγέθους μεταβλήθηκε κατά τη διάρκεια των ετών. Τα μακρόβια είδη και τα είδη μεγαλύτερου μεγέθους εξαφανίστηκαν στην πράξη από τα βενθοπελαγικά αλιεύματα σε διάφορες περιοχές και τύπους αλιείας.

Οι τρέχουσες αξιολογήσεις των τύπων αλιείας βενθοπελαγικών, μικρών και μεγάλων πελαγικών ειδών, που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της GEAM και της ICCAT, επιβεβαιώνουν την εικόνα αυτή υπερεκμετάλλευσης διαφόρων αλιευτικών πόρων και υπογραμμίζουν την ανάγκη μείωσης της θνησιμότητας λόγω της αλιείας ιχθυδίων και τη μείωση της συνολικής σημερινής αλιευτικής προσπάθειας κατά 15-30% για τους τύπους αλιείας οι οποίοι αλιεύουν ορισμένα είδη που υφίστανται υπερβολική εκμετάλλευση.

Παρά την αναγνωρισμένη υπερεκμετάλλευση των διάφορων πόρων, υπάρχουν λίγες επιστημονικά αναφερθείσες περιπτώσεις αποθεμάτων που διατρέχουν κίνδυνο κατάρρευσης. Ο γαύρος στη βόρεια ακτή της Ισπανίας, η κηλιδόμαυρη συναγρίδα της Θάλασσας Alboran και ο μπακαλιάρος στον Κόλπο των Λεόντων βρίσκονται ωστόσο μεταξύ αυτών. Η μακροπρόθεσμη αυτή προσαρμοστικότητα της αλιείας της Μεσογείου, χωρίς να έχουν μέχρι σήμερα διαπιστωθεί δραματικές καταρρεύσεις πόρων που αποτελούν στόχο της αλιείας, εκτός από το γαύρο κατά τα μέσα της δεκαετίας του 1980, εξηγείται συνήθως από το γεγονός ότι ένα μέρος των ενήλικων αποθεμάτων παρέμειναν πολύ πιθανόν εκτός της εμβέλειας των τρατών με μικρά μάτια. Η ιδιαιτερότητα αυτή της μεσογειακής αλιείας, η οποία οφείλεται στις αλιευτικές μεθόδους, τα αλιευτικά εργαλεία και τα χαρακτηριστικά των σκαφών καθώς και στην παρουσία διαφόρων βυθών που δεν μπορούν να αλιευθούν με τράτες, οδήγησε στη δημιουργία χρονοχωρικών θυλάκων μέσα στην κανονική ακτίνα κατανομής των διαφόρων ειδών, η οποία επιτρέπει σε ένα μέρος των αποθεμάτων να επιβιώσουν μέχρι την ωριμότητά τους, παρεμποδίζοντας έτσι την κατάρρευση του πληθυσμού.

Ωστόσο, η κατάσταση άλλαξε ραγδαία κατά την τελευταία δεκαετία, με την αύξηση της αποτελεσματικότητας των αλιευτικών μεθόδων, τόσο από απόψεως ισχύος μηχανών σκαφών όσο και μεγέθους των αλιευτικών εργαλείων, της μεγαλύτερης χρήσης βελτιωμένων ηλεκτρονικών συστημάτων εντοπισμού και, περισσότερο από όλα, της ανάπτυξης τύπων αλιείας με σταθερά εργαλεία με στόχο τα αναπαραγωγικά ψάρια διαφόρων μακρόβιων ειδών σε περιοχές οι οποίες μέχρι τώρα δεν ήταν δυνατόν να αλιευθούν με τράτες. Επιπροσθέτως, η ευρεία παράνομη διεξαγωγή αλιευτικών δραστηριοτήτων με τράτες σε παράκτιες περιοχές μείωσε την επίπτωση "καταφυγίου". Το γεγονός αυτό οφείλεται στην ανεπαρκή εφαρμογή της ισχύουσας

νομοθεσίας που περιορίζει τη χρήση συρόμενων εργαλείων σε βάθος μεγαλύτερο των 50 μέτρων ή σε απόσταση από την ακτή μεγαλύτερη των 3 μιλίων, εάν το βάθος είναι μικρότερο από 50 μέτρα.

Το γεγονός αυτό δείχνει την ανάγκη μέτρων διαχείρισης προκειμένου να επανέλθει η εκμετάλλευση σε ένα βιώσιμο επίπεδο και να αποφευχθεί η εξώθηση των αποθεμάτων εκτός ασφαλών βιολογικών ορίων.

Τα σημερινά επίπεδα αλιευτικής προσπάθειας και η χρήση συρόμενων εργαλείων με μικρά μεγέθη ματιών, μαζί με τη χρήση μιας ποικιλίας αλιευτικών εργαλείων με τα οποία αλιεύονται όλες οι ηλικίες ενός αποθέματος, είναι ασυμβίβαστα με τη βιώσιμη και κερδοφόρο αλιεία.

1.4. Περιβαλλοντικές πτυχές

Στη Μεσόγειο, τα αλιευτικά πεδία βρίσκονται συνήθως αρκετά κοντά προς τις ακτές, στις οποίες βρίσκεται η μεγαλύτερη βιοποικιλότητα ενώ υπάρχει αυξανόμενη ενημέρωση και ανησυχία σχετικά με τις επιπτώσεις της αλιείας τόσο επί των οικοτόπων όσο και επί των μη εμπορικών πόρων.

Εκτός από τις νομικές υποχρεώσεις που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος, υπάρχει σαφές ενδιαφέρον για έναν υπεύθυνο κλάδο αλιείας ο οποίος να εξασφαλίζει όχι μόνο τη διατήρηση των ειδών που αποτελούν στόχο της αλιείας, αλλά επίσης και των ειδών που ανήκουν στο ίδιο οικοσύστημα ή έχουν σχέση ή εξαρτώνται από τα είδη που αποτελούν στόχο της αλιείας. Η προσέγγιση αυτή είναι βασικής σημασίας για την προστασία της βιοποικιλότητας και την ακεραιότητα των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και, κατά συνέπεια, των χαρακτηριστικών παραγωγής των βασικών οικοτόπων ψαριών ενώ θα έχει επίσης θετικές επιπτώσεις για τους θαλάσσιους πόρους και τις αλιευτικές δραστηριότητες.

Οι βασικές περιβαλλοντικές απειλές που δημιουργεί η αλιεία στη Μεσόγειο μπορούν να χωριστούν σε δύο βασικές ομάδες: ζημίες στη βιοποικιλότητα και ζημίες στους οικοτόπους.

Στην πρώτη ομάδα υπάγεται η ευρεία χρήση αλιευτικών εργαλείων με μικρά μεγέθη ματιών καθώς και η υπερβολική αλίευση εμπορικών ειδών. Όπως και για τους άλλους κοινοτικούς τύπους αλιείας, πιστεύεται ότι εάν η αλιεία εμπορικών ειδών μειωθεί σε βιώσιμα επίπεδα, αυτό θα έχει ευεργετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Σε όλες όμως τις περιπτώσεις, η βιωσιμότητα των εμπορικών ιχθυοαποθεμάτων δεν συνεπάγεται κατ'ανάγκη βιωσιμότητα της βιοποικιλότητας κατά την ευρεία έννοια και, κατά συνέπεια, θα απαιτούνται πάντοτε μέτρα με περιβαλλοντικό προσανατολισμό. Σήμερα, απειλούνται πολλά είδη που δεν αποτελούν στόχο της αλιείας, όπως είναι τα θαλάσσια θηλαστικά, τα πτηνά και τα ερπετά. Εάν, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι βασικές απειλές προέρχονται από μη αλιευτικές δραστηριότητες, όπως είναι η μείωση των τόπων ωοτοκίας των θαλάσσιων χελωνών και πτηνών, η αλιεία μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο για τους πληθυσμούς αυτούς.

Η ευρεία χρήση δραγών και τρατών βυθού, οι οποίες συχνά σύρονται με αλυσίδες ή άλλες διατάξεις αναπήδησης των βράχων, αναγνωρίστηκαν ως οι κύριες αιτίες τόσο για τη μείωση των αβαθών λειμώνων των θαλάσσιων φανερογάμων και την επιδείνωση των βενθικών κοινοτικών σε βραχώδεις περιοχές.

Οι πολύ αποτελεσματικές τεχνικές, όπως είναι ο σταυρός του Αγίου Αντρέα για την αλιεία ερυθρών κοραλλιών (*Corallium rubrum*), η συλλογή ή η εκμετάλλευση του ευρωπαϊκού μυδιού (*Lithophaga lithophaga*) και του δακτύλου (*Pholas dactylus*) με την καταστροφή των βράχων στους οποίους κατοικούν τα δίθυρα αυτά μαλάκια έχει εδώ και καιρό απαγορευτεί, αλλά υπάρχουν ενδείξεις ότι η απαγόρευση δεν εφαρμόζεται επαρκώς. Επιπροσθέτως, υπάρχουν ανησυχητικά σημάδια ότι συνεχίζει να πραγματοποιείται η παράνομη χρήση εκρηκτικών και δηλητηρίων.

Σε περιφερειακό/διεθνές επίπεδο, αξίζει να αναφερθούν εν συντομία διάφορες μέθοδοι στον τομέα της περιβαλλοντικής προστασίας όσον αφορά την αλιεία. Αφενός μεν, η ΓΕΑΜ έχει περιλάβει την προστασία του περιβάλλοντος μεταξύ των γενικών της στόχων και έχει ιδρυθεί μία υποεπιτροπή της επιστημονικής συμβουλευτικής επιτροπής της ΓΕΑΜ για την εξέταση περιβαλλοντικών θεμάτων. Παρομοίως, το ICCAT ασκεί αυξημένες προσπάθειες για να συμπεριλάβει την προστασία του περιβάλλοντος στις συστάσεις της όσον αφορά τη διαχείριση. Αφετέρου, πολυμερείς περιβαλλοντικές συμφωνίες, όπως είναι η Σύμβαση της Βαρκελώνης και η Σύμβαση της Βέρνης, έχουν επίσης επιπτώσεις για την προστασία του περιβάλλοντος στη Μεσόγειο όσον αφορά την αλιεία.

1.5. Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική που εφαρμόζεται στη Μεσόγειο

Στο πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, η διαρθρωτική πολιτική και η πολιτική αγοράς εφαρμόστηκαν κατά ισότιμο τρόπο όπως και στις άλλες κοινοτικές περιοχές. Αυτό συνέβη επίσης και στην περίπτωση της πολιτικής ελέγχου, παρά το γεγονός ότι η εφαρμογή ορισμένων πτυχών της πολιτικής ελέγχου καθυστέρησε στη Μεσόγειο. Εντούτοις, η πολιτική διατήρησης ασκείται κατά παράδοση διαφορετικά από ό,τι σε άλλες περιοχές. Επί παραδείγματι, στη λεκάνη της Μεσογείου, δεν εφαρμόστηκε το βασικό όργανο διατήρησης της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, δηλαδή τα συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα (ΤΑΚ) και το σύστημα ποσοτώσεων. Μόνο από το 1998 και πέρα, ένα ιχθυαπόθεμα υπόκειται σε ένα τέτοιο σύστημα στη Μεσόγειο, δηλαδή ο τόνος. Επιπροσθέτως, ορισμένα στοιχεία της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, όπως είναι το ημερολόγιο του σκάφους, εισάχθηκαν στην αλιεία της Μεσογείου αργότερα από ό,τι στον Ατλαντικό.

Αυτό οφείλεται κυρίως λόγω των ιδιοτήτων της Μεσογείου που αναφέρθηκαν ανωτέρω, αλλά, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ιδιαιτερότητες αυτές μπορεί να χρησιμοποιήθηκαν ως δικαιολογία προκειμένου να μην εφαρμοστούν μέτρα τα οποία είναι το ίδιο σημαντικά και αναγκαία τόσο για τη Μεσόγειο όσο και για τις άλλες περιοχές της Κοινότητας. Είναι σαφές ότι η δέσμευση της Κοινότητας για τη ρύθμιση της αλιείας στη Μεσόγειο δεν είναι μικρότερη από ότι για τις άλλες περιοχές. Η ρύθμιση της αλιείας της Μεσογείου θα πρέπει να αναβαθμιστεί στο ίδιο επίπεδο ανάπτυξης και προτεραιότητας όπως και για τις άλλες κοινοτικές περιοχές, έστω και με την πρόβλεψη ορισμένων ειδικών μέτρων, όταν παραστεί ανάγκη.

2. ΣΤΟΧΟΙ

Οι στόχοι της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής είναι οι ίδιοι στη Μεσόγειο όπως και στα άλλα κοινοτικά ύδατα, δηλαδή η διασφάλιση της εκμετάλλευσης των έμβιων υδρόβιων πόρων, η οποία να παρέχει βιώσιμες περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες.

Ωστόσο, εκτός από τους γενικούς στόχους της μελλοντικής Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, υπάρχει ένας αριθμός ειδικών στόχων για τη βιώσιμη διαχείριση της μεσογειακής αλιείας.

2.1. Κοινοτική πρωτοπορία

Η Κοινότητα πρέπει να συνεχίσει να βρίσκεται στην πρωτοπορία όσον αφορά την εφαρμογή ενός αποτελεσματικού συστήματος διατήρησης και διαχείρισης για τη μεσογειακή αλιεία. Η Κοινότητα θα πρέπει να συνεχίσει να προάγει τη διαχείριση της αλιείας στο πλαίσιο της ΓΕΑΜ, ενώ ταυτόχρονα να ενεργεί σε κοινοτικό επίπεδο χωρίς να περιμένει τις αποφάσεις της ΓΕΑΜ, εφόσον αυτό καθίσταται αναγκαίο. Η κοινοτική πρωτοπορία στον τομέα αυτό δεν σημαίνει να δρα μεμονωμένα. Υπάρχει ανάγκη συνεργασίας με μη κοινοτικές χώρες, αλλά αυτό θα απαιτήσει τεχνική συνδρομή και χρηματοδοτικούς πόρους της Κοινότητας σε μη κοινοτικές χώρες που βρέχονται από τη Μεσόγειο, ιδίως μέσω υφιστάμενων διμερών και περιφερειακών προγραμμάτων συνεργασίας της Κοινότητας και των κρατών μελών.

2.2. Διαχείριση στο κατάλληλο επίπεδο

Το σχετικό βάρος και η σημασία της παράκτιας αλιείας είναι πολύ υψηλότερο στη Μεσόγειο από ό,τι οπουδήποτε αλλού στις παράκτιες χώρες της Κοινότητας. Υπάρχει ανάγκη εκ νέου αξιολόγησης του επιπέδου στο οποίο πρέπει να αντιμετωπίζονται οι διάφορες δραστηριότητες: τοπικό/εθνικό ή κοινοτικό/διεθνές επίπεδο. Οι δραστηριότητες της παράκτιας αλιείας θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο καλύτερης διαχείρισης σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο, λόγω της εγγύτητας των προβλημάτων και της ικανότητας των τοπικών αρχών να ενεργούν ταχύτερα μαζί με τις τοπικές οργανώσεις αλιέων. Εντούτοις, εάν οι οργανώσεις αλιέων δεν ασπαστούν την αρχή της υπεύθυνης αλιείας, η εν λόγω εγγύτητα θα μπορούσε να αυξήσει τον κίνδυνο εγκατάλειψης της υψηλότερης προτεραιότητας της βιολογικά βιώσιμης αλιείας χάριν κοινωνικοοικονομικών θεωρήσεων. Η κοινοτική παρέμβαση θα καταστεί αναγκαία και σκόπιμη όταν και όπου η αλιεία διαθέτει διεθνή διάσταση, είτε για λόγους διατήρησης, είτε για λόγους περιβάλλοντος, είτε για λόγους αγοράς, όπως στην περίπτωση του Ατλαντικού. Υπάρχει ανάγκη για την Κοινότητα να καθορίσει σαφώς ποιοι είναι οι τύποι αυτοί αλιείας και να επικεντρώσει τα κοινοτικά μέτρα στους τύπους αυτούς. Εντούτοις, όσον αφορά τη διαχείριση παράκτιων πόρων, η Κοινότητα, ταυτόχρονα με την ανάθεση της διαχείρισης στα κράτη μέλη, πρέπει να καθορίσει κοινά πρότυπα για τη διατήρηση και την προστασία του περιβάλλοντος.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ένας αριθμός τύπων αλιείας που έχουν διαπιστωθεί ότι αφορούν επικαλυπτόμενα ή διαμοιραζόμενα αποθέματα παρουσιάζει αυξητική τάση τόσο λόγω των μεταβαλλόμενων αλιευτικών προτύπων όσο και της μεγαλύτερης γνώσης των αλιευτικών δραστηριοτήτων (βλ. **παράρτημα 3**), ενώ συνεχίζουν να υπάρχουν πολυάριθμες παράκτιες αλιευτικές δραστηριότητες μικρής κλίμακας.

Μπορούν να διακριθούν τρεις κατηγορίες τύπων αλιείας με διαφορετικό βαθμό κοινοτικής παρέμβασης:

1. *Αλιεία που έχει ως στόχο άκρως μεταναστευτικά ψάρια.* Η αλιεία αυτή πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο διαχείρισης σε κοινοτικό επίπεδο, ιδίως στο πλαίσιο των οικείων περιφερειακών οργανώσεων αλιείας, δηλαδή της Διεθνούς Επιτροπής για τη Διατήρηση Τόνου του Ατλαντικού (ICCAT) και της Γενικής Επιτροπής Αλιείας για

τη Μεσόγειο (ΓΕΑΜ). Η Κοινότητα θα προωθήσει ενεργώς την πολυμερή διαχείριση των αποθεμάτων αυτών, στην οποία θα συμπεριλαμβάνονται ανάλογα με τις ανάγκες, περιορισμοί αλιείας, τεχνικά μέτρα και περιορισμοί της αλιευτικής προσπάθειας (βλ. παράρτημα 3).

2. *Αλιεία που έχει ως στόχο διαμοιραζόμενα βενθοπελαγικά και μικρά πελαγικά αποθέματα, ή αλιεία η οποία πραγματοποιείται σε διαμοιραζόμενες περιοχές (π.χ.. Θάλασσα Alboran, ακτή της Βαλένσια, Κόλπος των Λεόντων, Θάλασσα της Λιγουρίας, Τυρρηνικό Πέλαγος, περιοχές της Κορσικής και της Σαρδηνίας, Αδριατική Θάλασσα, Ιόνιο Πέλαγος, Αιγαίο Πέλαγος, Στενό της Σικελίας, κλπ.) οι οποίες αφορούν δύο ή περισσότερες χώρες. Οι περιοχές αυτές θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο κοινοτικού/διεθνούς ρυθμιστικού πλαισίου, στο οποίο θα περιλαμβάνεται ο περιορισμός της αλιευτικής προσπάθειας, τεχνικά μέτρα και, εφόσον είναι αναγκαίο, περιορισμοί αλιευμάτων. Αυτό θα μπορούσε να συμφωνηθεί σε επίπεδο ΓΕΑΜ και να εφαρμοστεί ενδεχομένως σε υποπεριφερειακό επίπεδο βάσει των συστάσεων της Επιστημονικής Συμβουλευτικής Επιτροπής (ΕΣΕ). Η ΕΣΕ έχει μέχρι τώρα ταυτοποιήσει μόνο 10 αποθέματα στην κατηγορία αυτή και συνέστησε στα επικουρικά όργανά της να ταυτοποιήσουν περισσότερα διαμοιραζόμενα αποθέματα. Άλλα διαμοιραζόμενα αποθέματα και τύποι αλιείας μπορούν να συμπεριληφθούν χάρη επίσης στο έργο που έχει πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο υποπεριφερειακών προγραμμάτων του FAO. Ένας εκτενέστερος πίνακας εμφανίζεται στο παράρτημα 3.*

3. *Αλιεία με στόχο αποθέματα που συναντώνται κυρίως σε εθνικά ύδατα και αλιεύονται μόνο από ένα κράτος μέλος. Η αλιεία αυτή θα έπρεπε επίσης να συνεχίσει να αποτελεί αντικείμενο διαχείρισης σε εθνικό επίπεδο, υπό τον όρο ότι δεν υπάρχουν σημαντικά παρεμπίπτοντα αλιεύματα ιχθυαποθεμάτων που να ανήκουν στην κατηγορία 1 και άνω.*

2.3. Ενσωμάτωση περιβαλλοντικών πτυχών στη διαχείριση της αλιείας

Η γενική κοινοτική δέσμευση για την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών θεμάτων στις κοινοτικές πολιτικές, όπως προβλέπεται στο άρθρο 6 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, απαιτεί από την Κοινότητα να λάβει επαρκή μέτρα για την προστασία των οικοτόπων και των ειδών από τις αρνητικές επιπτώσεις της αλιείας.

Η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών πτυχών στην Κοινή Αλιευτική Πολιτική και τα μέσα για την επίτευξή τους περιγράφονται στην ανακοίνωση COM(2002)186 για τη θέσπιση Σχεδίου Δράσης για την ενσωμάτωση απαιτήσεων περιβαλλοντικής προστασίας στην Κοινή Αλιευτική Πολιτική. Το Σχέδιο αυτό Δράσης πρόκειται να εφαρμοστεί σε όλους τους κοινοτικούς τύπους αλιείας, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων της Μεσογείου.

Όσον αφορά τα παρεμπίπτοντα αλιεύματα προστατευόμενων ειδών, θα πρέπει να ληφθεί ειδική μέριμνα των λίγων εναπομενόντων πληθυσμών της φώκιας *monachus monachus*. Η προστασία χελωνών και θαλάσσιων πτηνών από τα παραγάδια μπορεί επίσης να αποτελέσει σε μερικές περιπτώσεις αντικείμενο ειδικής πρόβλεψης. Τα παρεμπίπτοντα αλιεύματα κητοειδών θα αποτελέσουν θέμα λιγότερης σπουδαιότητας μετά την πρόσφατη απαγόρευση των παρασυρόμενων δικτύων, παρά το γεγονός ότι η δράση σε διεθνές επίπεδο θα ήταν χρήσιμη για την επέκταση της εν λόγω προστασίας σε όλους τους μεσογειακούς τύπους αλιείας. Εντούτοις, η

αλληλεπίδραση μεταξύ των κητοειδών και των αλιευτικών δραστηριοτήτων, πέραν του φαινομένου των παρεμπιπτόντων των αλιευμάτων, αποτελεί ολοένα ανησυχητικότερο πρόβλημα που αξίζει προσεκτική εξέταση.

Όσον αφορά τη ζημία στους οικοτόπους, υπάρχει ειδική ανάγκη για την προστασία βυθών στους οποίους φύτεται το αρθρόκνημον το ποώδες (αλμυρίδι) (Φανερόγαμα, όπως είναι τα είδη *Posidonia* sp., *Zoostera* spp. και *Cymodocea* sp.), βυθών στους οποίους ευδοκίμούν πίννες, λευκά κοράλλια βαθέων υδάτων και βιοκοινότητες σκληρών βυθών σε παράκτια ύδατα, άσχετα από το βάθος, από τις επιπτώσεις της χρήσης τρατών, τη βυθοκόρηση και παρόμοιες δραστηριότητες. Η επίπτωση των δραγών που αλιεύουν δίθυρα μαλάκια πρέπει επίσης να βρίσκεται υπό έλεγχο, δεδομένου ότι μπορεί να μειώσει την ικανότητα των μαλακών βυθών να διατηρήσουν τη βιοποικιλότητα του βένθους.

Η άλλη πλευρά του νομίσματος αφορά την επίπτωση των περιβαλλοντικών κινδύνων στην αλιεία. Παρά το γεγονός ότι οι κίνδυνοι αυτοί δεν μπορούν να ελεγχθούν στο πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, αποτελούν πρόβλημα και θα πρέπει να επιζητηθούν λύσεις. Ένα από τα εντονότερα προβλήματα είναι η περιοδική, έστω και όχι πλήρως προβλεπτή, εμφάνιση ανθέων γλοιωδών φυκιών τα οποία επικολλώνται στα αλιευτικά εργαλεία και τα οποία τα καθιστούν μη λειτουργικά. Το φαινόμενο αυτό, το οποίο θα μπορούσε να έχει σχέση με τον ευτροφισμό λόγω της υπερβολικής ρύπανσης με νιτρικά άλατα και φωσφόρο, μπορεί να προκαλέσει σημαντικές απώλειες στον κλάδο της αλιείας. Θα ήταν θεμιτό για την Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, να ερευνήσει τα αίτια και να θεσπίσουν επαρκή συστήματα απόδοσης ευθυνών και αποζημιώσεων.

Είναι αναγκαία η επαρκής ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ των αρμόδιων αρχών στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος και των αρχών που είναι αρμόδιες για τα αλιευτικά θέματα, τόσο στο πλαίσιο των εθνικών όσο και των κοινοτικών διοικήσεων, προκειμένου να ληφθούν αποτελεσματικά και συντονισμένα μέτρα στους δύο αυτούς τομείς. Η Επιτροπή επί του παρόντος καταρτίζει μία ολοκληρωμένη στρατηγική για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, η οποία θα αποτελέσει τη βάση του συντονισμού αυτού.

2.4. Εκμετάλλευση της εμπειρίας

Στη Μεσόγειο, εφαρμόζονται διάφορα σημαντικά μέτρα διαχείρισης, ιδίως για τη διαχείριση της αλιευτικής προσπάθειας, τα οποία έχουν συμφωνηθεί είτε από οργανώσεις αλιέων ή έχουν επιβληθεί μέσω περιφερειακών ή εθνικών μέτρων. Παραδείγματα σχετικά με τον έλεγχο των ημερών αλιείας ή/και ωρών εκτός λιμένος είναι αρκετά γνωστά. Ο περιορισμός των ημερήσιων εκφορτώσεων ανά σκάφος αποτελεί ένα άλλο παράδειγμα μέτρου που έχει συμφωνηθεί σε τοπικό επίπεδο. Μερικά από τα συστήματα αυτά έχουν γίνει ευρέως αποδεκτά από τους αλιείς. Η Κοινότητα θα χρησιμοποιήσει την εμπειρία αυτή στο μέλλον, ιδίως μέσω της διαδικασίας διαβούλευσης στις μελλοντικές Περιφερειακές Συμβουλευτικές Επιτροπές.

2.5. Λέσμευση στον τομέα της εφαρμογής

Η εφαρμογή απέχει πολύ από το να είναι τέλεια σε όλες τις κοινοτικές περιοχές αλιείας. Στη Μεσόγειο, όπως και οπουδήποτε αλλού, είναι αναγκαίο για την Κοινή

Αλιευτική Πολιτική να αναλάβει δέσμευση για τη βελτίωση του ελέγχου και της εφαρμογής.

Για τη διασφάλιση της δέσμευσης αυτής, απαιτείται η πλήρης συμμετοχή των οργανώσεων αλιέων και των άλλων παραγόντων του κλάδου. Για το λόγο αυτό, η βελτιωμένη συμμετοχή των αλιέων στην ανάπτυξη της πολιτικής αυτής έχει ιδιαίτερη σημασία για τη διασφάλιση της καλύτερης κατανόησης και τη βελτιωμένη συμμόρφωση προς τα μέτρα διαχείρισης.

2.6. Ολοκληρωμένη χρήση διαφόρων μέτρων διαχείρισης

Ο περίπλοκος χαρακτήρας της μεσογειακής αλιείας, από απόψεως πλούτου ειδών και βιοποικιλότητας, όσο και από απόψεως αλιευτικών εργαλείων και πρακτικών, μαζί με την οικονομική διάρθρωσή του, δίνει τη δυνατότητα στους αλιείς να είναι ευέλικτοι, να προσαρμόζονται ταχέως και να αντιδρούν στις ανεπιθύμητες επιπτώσεις εξωτερικών παραγόντων, μεταξύ των οποίων και τα μέτρα διαχείρισης.

Ως εκ τούτου, χρειάζεται μία συνολική και συνεκτική προσέγγιση διαχείρισης, η οποία θα χρησιμοποιήσει τα διάφορα διαθέσιμα μέσα κατά ολοκληρωμένο τρόπο. Ορισμένα μέτρα μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κοινού προκειμένου να υπάρξει αμοιβαίο όφελος, και να δώσουν τη δυνατότητα μεγαλύτερης ευελιξίας στο σύστημα αλιείας.

Στο σύστημα αυτό των ολοκληρωμένων ρυθμιστικών μέτρων, θα πρέπει να υπάρχει ένας ορισμένος βαθμός επικάλυψης μέτρων που έχουν τον ίδιο σκοπό. Εάν το βασικό σύστημα διαχείρισης (π.χ. ο έλεγχος της αλιευτικής προσπάθειας, αποτύχει για τον ένα ή για τον άλλο λόγο, θα πρέπει να υπάρχει ένα δεύτερο επίπεδο διαχείρισης που να λειτουργεί ως μηχανισμός ασφαλείας). Το δεύτερο αυτό επίπεδο μπορεί να είναι οι περιορισμοί των αλιευμάτων ή ορισμένα τεχνικά μέτρα, όπως είναι απαγορευμένες περιοχές/εποχές, ή η αλληλεπίδραση άλλων τεχνικών μέτρων και ο καθορισμός των χαρακτηριστικών για τις αλιευτικές μεθόδους ή εργαλεία προκειμένου να παρεμποδισθεί η πλήρης εκμετάλλευση των διαφόρων δημογραφικών συνισταμένων ενός αποθέματος.

2.7. Αναγνώριση της κοινωνικής σημασίας των αλιευτικών δραστηριοτήτων

Η μέση ηλικία των αλιευτικών σκαφών του μεσογειακού αλιευτικού στόλου είναι αρκετά μεγάλη και κυμαίνεται μεταξύ 23 (Ελλάδα) και 29 έτη (Ισπανία). Το γεγονός αυτό καθιστά τις συνθήκες εργασίας, διαβίωσης, υγιεινής και ασφάλειας επί των σκαφών μακράν από το να είναι βέλτιστες. Επιπροσθέτως, δεν επιτρέπει στο στόλο να διαχειρίζεται ορθά τα αλιεύματα, τα απορρίμματα και τα προβλήματα του θορύβου και της ρύπανσης πετρελαίου.

Υπάρχει επίσης αυξανόμενη ανησυχία ότι οι αλιευτικές δραστηριότητες, οι οποίες αντιπροσώπευαν παραδοσιακές ευκαιρίες εξεύρεσης εργασίας σε περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία, δεν προσελκύουν πλέον τις νέες γενεές. Η έλλειψη αυτή πληρωμάτων μαζί με την απώλεια θέσεων απασχόλησης για τους πλέον ηλικιωμένους αλιείς σε περιοχές με λίγες ή καθόλου εναλλακτικές περιοχές θα δημιουργήσει κοινωνικά προβλήματα. Η τάση αυτή θα επηρεάσει επίσης αρνητικά τη μετάδοση της πολιτιστικής κληρονομιάς που έχει σχέση με τις αλιευτικές δραστηριότητες.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι τάσεις αυτές μπορούν να αναστραφούν μόνο εάν στραφούμε προς τη βιώσιμη αλιεία, στην οποία όχι μόνο οι αλιευτικοί πόροι θα διατηρούνται καλύτερα, αλλά και οι αλιευτικές επιχειρήσεις θα είναι περισσότερο κερδοφόρες και οικονομικά βιώσιμες.

Ο χάρτης πορείας για τη μεταρρύθμιση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (COM(2002) 181 τελικό) παρουσιάζει μέτρα για την αντιμετώπιση των κοινωνικών επιπτώσεων της εφαρμογής της μεταρρύθμισης στη Μεσόγειο.

2.8. Η διεθνής διάσταση: πολυμερής αντιμετώπιση και συνεργασία

Η έκταση των διεθνών υδάτων στη Μεσόγειο καθιστά αναπόφευκτο και απαραίτητο να αντιμετωπιστεί η διατήρηση της αλιείας μέσω επίσης της διεθνούς συνεργασίας, τουλάχιστον στον τομέα της αλιείας άκρως μεταναστευτικών ειδών. Το καθήκον αυτό είναι δυσκολότερο στη Μεσόγειο από ό,τι στα άλλα κοινοτικά ύδατα, δεδομένου ότι υπάρχει ένας αριθμός μη κοινοτικών χωρών που βρέχονται από τη Μεσόγειο με λίγα μέσα ή/και μικρή παράδοση στη διαχείριση της αλιείας. Υπάρχει μικρή ή και καθόλου παράδοση όσον αφορά την πολυμερή διαχείριση της αλιείας. Η μελλοντική πρόοδος από την Κοινότητα στον τομέα της διαχείρισης της αλιείας μπορεί, ως εκ τούτου, να παρεμποδιστεί από διάφορες θεωρήσεις άλλων χωρών της περιοχής. Κατά συνέπεια, η ανάπτυξη μιας πολυμερούς διάστασης της διαχείρισης της αλιείας στην περιοχή αυτή θα απαιτήσει ένα σημαντικό βαθμό συνεργασίας, που θα έχει ως στόχο τη διευκόλυνση των μη κοινοτικών χωρών να δώσουν μεγαλύτερη προσοχή στη διαχείριση της αλιείας.

Η περιοχή αυτή είναι σαφώς μία περιοχή στην οποία η αρχή της κοινοτικής πρωτοπορίας έχει ιδιαίτερη σημασία. Η εν λόγω συνεργασία θα απαιτήσει τεχνική στήριξη και οικονομικούς πόρους από την Κοινότητα σε μη κοινοτικές χώρες, και θα πρέπει να επωφεληθεί όσο το δυνατόν περισσότερο από υφιστάμενα καθεστώτα ενισχύσεων που διαθέτει η Κοινότητα και τα κράτη μέλη.

Επιπροσθέτως, πρέπει να ληφθούν πρωτοβουλίες για την αύξηση και τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ του κοινοτικού και μη κοινοτικού τομέα της αλιείας τόσο στους κλάδους της αλίευσης όσο και της υδατοκαλλιέργειας.

3. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Βάσει των κατευθυντήριων αρχών και στόχων που περιγράφηκαν στα προηγούμενα τμήματα, η Επιτροπή θεωρεί ότι θα πρέπει να ληφθεί ένας αριθμός μέτρων σε κοινοτικό επίπεδο για την επίτευξη των στόχων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής στη Μεσόγειο. Στο Σχέδιο αυτό Δράσης, οι ακόλουθοι ειδικοί τομείς δράσεων προβλέπονται σε κοινοτικό επίπεδο και περιγράφονται κατωτέρω:

- καθιέρωση μιας συνδυασμένης προσέγγισης όσον αφορά τη δικαιοδοσία των θαλασσιών υδάτων,
- μείωση της συνολικής αλιευτικής πίεσης,
- εφαρμογή περιορισμών αλιευμάτων, όπου είναι δυνατόν,
- βελτίωση του τρέχοντος προτύπου εκμετάλλευσης και μείωση των αρνητικών επιπτώσεων για τα αποθέματα και το περιβάλλον,

- βελτίωση του ελέγχου και της εφαρμογής,
- ενίσχυση των επιστημονικών δομών και βελτίωση των επιστημονικών γνώσεων,
- μεγαλύτερη συμμετοχή των παραγόντων του τομέα της αλιείας στη διαδικασία διαβούλευσης.

Τέλος, παρατίθενται εν συντομία σχόλια σχετικά με τις σχέσεις με άλλες πτυχές της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, εκτός της πολιτικής διατήρησης.

3.1. Συνδυασμένη προσέγγιση όσον αφορά τη δικαιοδοσία των υδάτων

Επί του παρόντος, η κατάσταση όσον αφορά τις δηλώσεις ΑΟΖ ή Ζωνών Προστασίας της Αλιείας (ΖΠΑ) στη Μεσόγειο δεν είναι καθόλου συνεκτική. Ένα κράτος μέλος (Ισπανία) κήρυξε Ζώνη Προστασίας Αλιείας 49 μιλίων, μία υποψήφια χώρα για προσχώρηση (Μάλτα) έχει κυρύξει, από το 1971, Αποκλειστική Ζώνη Αλιείας 25 μιλίων. Η Γαλλία και η Ιταλία έχουν κηρύξει χωρικά ύδατα 12 μιλίων και η Ελλάδα διαθέτει χωρικά ύδατα 6 μιλίων.

Η δήλωση ΖΠΑ μέχρι 200 μίλια από τις γραμμές βάσης θα μπορούσε να συμβάλει σημαντικά στη βελτίωση της διαχείρισης της αλιείας, δεδομένου ότι το 95% περίπου των κοινοτικών αλιευμάτων αλιεύονται εντός 50 μιλίων από την ακτή της Μεσογείου. Οι εν λόγω ΖΠΑ είναι βέβαιο ότι θα διευκόλυναν τον έλεγχο και θα συνεισέφεραν σημαντικά στην καταπολέμηση της παράνομης αλιείας καθώς και της αλιείας που δεν υπόκειται σε εκθέσεις και ρυθμίσεις. Εντούτοις, μια τέτοια δήλωση ΖΠΑ θα ήταν πολύ αποτελεσματικότερη εάν ελάμβανε χώρα κατόπιν συμφωνίας μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων χωρών. Θα ήταν ως εκ τούτου επιθυμητή μία κοινή προσέγγιση όσον αφορά τις ΖΠΑ μεταξύ των κοινοτικών κρατών μελών και, σε μεταγενέστερο στάδιο, μεταξύ όλων των χωρών της περιοχής.

Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι οι ΖΠΑ, αντίθετα από τις ΑΟΖ, αφορούν αποκλειστικά τη δικαιοδοσία επί των αλιευτικών πόρων. Άλλα θέματα δικαιοδοσίας (ορυκτοί πόροι, δικαιώματα ναυσιπλοΐας, κλπ.) δεν επηρεάζονται από την καθιέρωση ΖΠΑ. Με τη δήλωση των ΖΠΑ, είναι δυνατόν να καθοριστεί μια ευρεία σειρά μέτρων τα οποία περιορίζουν την ελεύθερη πρόσβαση αλιευτικών σκαφών τρίτων χωρών, ή απλώς καθορίζουν τις ζώνες αυτές για τους σκοπούς ελέγχου των ξένων σκαφών.

Μία ενδεχόμενη συνδυασμένη δήλωση ΖΠΑ θα είχε πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Μεταξύ των πλεονεκτημάτων είναι:

- η ικανότητα εφαρμογής μέτρων διαχείρισης της αλιείας σε μία ευρύτερη περιοχή
- ουσιαστική βελτίωση του ελέγχου και της εφαρμογής
- ο αποκλεισμός ή, τουλάχιστον, ο έλεγχος ορισμένων στόλων (από την Άπω Ανατολή), τα οποία σήμερα αλιεύουν στα διεθνή ύδατα της Μεσογείου
- ευκολότερη απαγόρευση της παράνομης αλιείας καθώς και της αλιείας που δεν υπόκειται σε ρυθμίσεις και εκθέσεις.

Μεταξύ των μειονεκτημάτων είναι:

- ο κίνδυνος απώλειας της πρόσβασης σε ορισμένα αλιευτικά πεδία για τα κοινοτικά σκάφη, εάν οι μη κοινοτικές χώρες ακολουθούσαν το κοινοτικό παράδειγμα, όπως είναι η Κροατία και η Τυνησία (η δυσκολία αυτή θα μπορούσε, ωστόσο, να υπερπηδηθεί μέσω της σύναψης διμερών αλιευτικών συμφωνιών)
- σημαντικά πολιτικά προβλήματα σε ορισμένες περιοχές
- δυσκολίες για τον καθορισμό μέσω γραμμών στις στενότερες μεσογειακές περιοχές.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι μία πρωτοβουλία στον τομέα αυτό θα πρέπει να αφορά την πρόσκληση των κρατών μελών να συζητήσουν σε κοινοτικό επίπεδο την ύπαρξη επιθυμίας για μία κοινή προσέγγιση στο θέμα αυτό και το εάν οποιαδήποτε καθιέρωση ΖΠΑ θα έπρεπε να περιλαμβάνει τον περιορισμό της πρόσβασης για τρίτα μέρη, ή απλά να έχει ως κύριο σκοπό έναν επαρκή έλεγχο των αλιευτικών δραστηριοτήτων. Μια τέτοια συζήτηση θα επεκτεινόταν επίσης στις ενδιαφερόμενες διαπραγματευόμενες υποψήφιες χώρες.

Εάν η συζήτηση αυτή έχει ως αποτέλεσμα μία σαφή κοινοτική θέση στο θέμα αυτό, το επόμενο βήμα θα πρέπει να είναι η σύγκληση μιας διάσκεψης μεταξύ των παράκτιων κρατών της Μεσογείου με σκοπό τη διερεύνηση μιας κοινής μεσογειακής προσέγγισης στο θέμα αυτό.

3.2. Διαχείριση της αλιευτικής προσπάθειας

Από ό,τι αναφέρθηκε προηγουμένως για την κατάσταση των πόρων, υπάρχει μία ευρέως αναγνωρισμένη ανάγκη για τη σημαντική μείωση της θνησιμότητας λόγω της αλιείας.

Η μεγάλη ποικιλία των αλιευμάτων πολλών τύπων αλιείας, οι τεχνολογικές αλληλεπιδράσεις και η διασπορά των τόπων εκφόρτωσης γενικά καθιστούν τις μονοειδικές προσεγγίσεις και τα μέτρα αλίευσης, όπως είναι τα εφαρμοζόμενα συστήματα TAC και διαχείρισης ποσοτώσεων, συχνά ακατάλληλα για τους μεσογειακούς τύπους αλιείας. Οι μοναδικές εξαιρέσεις είναι τα άκρως μεταναστευτικά είδη και, ίσως, ορισμένα μικρά πελαγικά αποθέματα και ορισμένα κητοειδή (βλ. τμήμα 4.3. κατωτέρω).

Τα μέτρα που έχουν καταρτιστεί για τη μείωση και τον έλεγχο της αλιευτικής προσπάθειας, είτε σε μόνιμη είτε σε προσωρινή βάση, θα πρέπει να είναι ένα από τα βασικά εργαλεία για τη διαχείριση της αλιείας της Μεσογείου. Φαίνεται ότι υπάρχουν λίγες επιλογές, στις περισσότερες περιπτώσεις, εκτός από τη θέσπιση ή/και επέκταση κάποιου είδους περιορισμένης εισόδου, η οποία να συνδέεται με επαρκές σύστημα χορήγησης αδειών αλιείας, με μείωση του μεγέθους του στόλου και του χρόνου αλιείας. Οι βασικότεροι τύποι αλιείας που θα επηρεαστούν από τα μέτρα αυτά είναι εκείνοι που αλιεύουν διαμοιραζόμενα ή επικαλυπτόμενα αποθέματα. Ένας προσωρινός, μη εξαντλητικός κατάλογος των τύπων αυτών αλιείας εμφανίζεται στο **παράρτημα 4**.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι το έργο που πραγματοποιείται σήμερα από την ΓΕΑΜ, κυρίως κατόπιν κοινοτικής πρωτοβουλίας, επικεντρώνεται στη διαπίστωση της αλιευτικής προσπάθειας για τα διάφορα αποθέματα της Μεσογείου. Έχει γίνει

κατανοητό στο πλαίσιο της ΓΕΑΜ ότι η εφαρμογή της προσέγγισης των ΤΑC θα είναι σε μεγάλο βαθμό ανεφάρμοστη για τύπους αλιείας μεικτών ειδών.

Η διαχείριση της αλιευτικής προσπάθειας θα έπρεπε όσο το δυνατό περισσότερο να λαμβάνει υπόψη προτάσεις, συστάσεις και συμβουλές στο επίπεδο της ΓΕΑΜ και να εξετάζει τις γεωγραφικές υποπεριοχές της Μεσογείου όπως καθορίζονται σήμερα από την Επιστημονική Επιτροπή Αλιείας της ΓΕΑΜ. Στο πλαίσιο αυτό, η προσέγγιση της ΓΕΑΜ στον τομέα της διαχείρισης της αλιείας μέσω της διαπίστωσης τομέων διαχείρισης και επιχειρησιακών μονάδων, προχωρά στην κατεύθυνση που υποστηρίζει το παρόν τμήμα.

Η διαχείριση της αλιευτικής προσπάθειας πρέπει να στηριχθεί στην εμπειρία που ήδη υπάρχει σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, με την εφαρμογή απλών κανόνων, όπως είναι οι μέγιστες επιτρεπόμενες ετήσιες ημέρες αλιείας, η βραχεία εβδομάδα, η απαγόρευση αλιείας κατά τη διάρκεια εθνικών εορτών και ο καθορισμός μέγιστου επιτρεπόμενου ημερήσιου χρόνου εκτός των λιμένων ή, στην περίπτωση εξόδων μεγαλύτερων από ημερήσια αλιευτικά ταξίδια, οι περιορισμοί των ημερήσιων ωρών αλιείας. Το πρόσφατα εισαχθέν Σύστημα Παρακολούθησης Σκαφών (ΣΠΣ) και η επέκτασή του σε αλιευτικά σκάφη ολικού μήκους μικρότερου των 24 μέτρων θα βοηθήσει στην κατάλληλη εφαρμογή της διαχείρισης της αλιευτικής προσπάθειας.

Η αλιευτική προσπάθεια θα καθορίζεται έτσι ώστε να συνδυάζει τη βιώσιμη εκμετάλλευση των σχετικών ομάδων αποθεμάτων. Για το σκοπό αυτό, εκτός από την ολική χωρητικότητα και την ισχύ των μηχανών, για ορισμένους τύπους αλιείας δυνατόν να είναι αναγκαίο να καθοριστούν άλλα κριτήρια αλιευτικής προσπάθειας, όπως είναι το ολικό μήκος και τα αλιευτικά εργαλεία. Θα παραχωρηθεί στα κράτη μέλη δυνατότητα ευελιξίας στην εφαρμογή των εν λόγω ορίων αλιευτικής προσπάθειας (περιορισμός των ημερών στη θάλασσα, αριθμός σκαφών, μέγιστο ολικό μήκος των αλιευτικών σκαφών, κλπ.). Για το σκοπό αυτό, είναι θεμελιώδους σημασίας να γνωρίζουμε ποιος αλιεύει, τί αλιεύει, που αλιεύει και με ποια μέθοδο. Ως εκ τούτου, απαιτείται ένας στενότερος συνδυασμός μεταξύ της αλιευτικής δραστηριότητας, της διάκρισης του στόλου σε τμήματα, των χαρακτηριστικών των σκαφών, των πιστοποιητικών ναυσιπλοΐας, καθώς και της γενικής και ειδικής αλιευτικής άδειας.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα συστήματα περιορισμού της αλιευτικής προσπάθειας σε κοινοτικό επίπεδο πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις διαστάσεις των αλιευτικών εργαλείων, εφόσον έχουν επιπτώσεις στην αλιευτική προσπάθεια.

3.3. Περιορισμοί αλιευμάτων

Πέραν των περιορισμών αλιευμάτων που έχουν ήδη καθοριστεί σε ορισμένες περιοχές, κυρίως για οικονομικούς λόγους καθώς και για λόγους ελέγχου των τιμών της αγοράς, έχει ήδη αναφερθεί ότι ορισμένα χαρακτηριστικά των μεσογειακών τύπων αλιείας θα μπορούσαν να καταστήσουν τη διαχείριση μέσω περιορισμών των αλιευμάτων καθώς και ποσοστώσεων λιγότερο αποτελεσματική στην περιοχή αυτή. Εντούτοις, παρά το γεγονός ότι το σημαντικότερο εργαλείο διαχείρισης που πρόκειται να εισαχθεί στη Μεσόγειο είναι η διαχείριση της αλιευτικής προσπάθειας σε κοινοτικό επίπεδο, η εφαρμογή συνολικών επιτρεπόμενων αλιευμάτων (ΤΑC) μπορεί ακόμη να αποτελέσει κατάλληλο εργαλείο σε ορισμένες περιπτώσεις. Εκτός από τον τόνο (*thunnus thynnus*), το οποίο είναι το μόνο απόθεμα της Μεσογείου που υπόκειται σήμερα σε διαχείριση μέσω ΤΑC και ποσοστώσεων, ορισμένα άλλα

αποθέματα θα υπαχθούν σε TAC και ποσοτώσεις μόλις καταστούν διαθέσιμες επιστημονικές συμβουλές:

- Ο ξιφίας της Μεσογείου είναι προφανώς υπονήπιος για TAC και ποσοτώσεις στο μέλλον, οι οποίες πρόκειται να συμφωνηθούν στο πλαίσιο της ICCAT και της ΓΕΑΜ.
- Άλλα άκρως μεταναστευτικά ψάρια, όπως είναι ο τόνος ο μακρύπτερος (*thunnus alalunga*), ορισμένοι μικροί τόνοι και ακόμη και ο κυνηγός (*Coryphaena* spp.), θα μπορούσαν μεσοπρόθεσμα να υπόκεινται σε ρυθμίσεις μέσω TAC και ποσοτώσεων στο πλαίσιο κατάλληλων πολυμερών οργάνων. Στην περίπτωση των άκρως μεταναστευτικών ψαριών, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στη συνεργασία με τις υφιστάμενες πολυμερείς αλιευτικές οργανώσεις.
- Ορισμένα είδη μικρών πελαγικών ψαριών (σαρδέλα, γάυρος) καθώς επίσης και ορισμένα αποθέματα μαλακοστράκων, όπως είναι η караβίδα και η κοκκινογαρίδα, θα μπορούσαν επίσης να υπόκεινται σε σύστημα TAC και ποσοτώσεων, δεδομένου ότι τα αποθέματα αυτά αλιεύονται στο πλαίσιο τύπων αλιείας που έχουν σαφώς συγκεκριμένο στόχο και στους οποίους κυριαρχούν στη σύνθεση του αλιεύματος.

Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει επίσης να σημειωθούν ότι οι διεθνείς υποχρεώσεις και η ευθύνη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας όσον αφορά την εφαρμογή και τη συμμόρφωση προς τα διεθνή TAC. Η ερασιτεχνική αλιεία με στόχο αποθέματα που υπόκεινται σε σύστημα ποσοτώσεων θα πρέπει επίσης να υπόκειται σε ποσοτώσεις, έλεγχο και σύστημα υποβολής εκθέσεων και, γενικότερα, να αποτελεί αντικείμενο περιορισμών της ίδιας έκτασης προς εκείνους που εφαρμόζονται στους εμπορικούς τύπους αλιείας.

3.4. Βελτίωση των αλιευτικών μεθόδων για σκοπούς διατήρησης

3.4.1. Αναθεώρηση των ισχυόντων τεχνικών μέτρων για τύπους αλιείας κοινοτικού ενδιαφέροντος

Πέραν των περιορισμών όσον αφορά την ένταση της αλιείας, οι οποίοι στηρίζονται σε περιορισμούς της αλιευτικής προσπάθειας ή των αλιευμάτων, υπάρχει ανάγκη για την εξέταση του τρόπου με τον οποίο διεξάγεται η αλιεία προκειμένου να υποστηριχθεί η επίτευξη των στόχων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής στη Μεσόγειο.

Ο κανονισμός 1626/94 αποτέλεσε ένα σημαντικό πρώτο βήμα για την εναρμόνιση τεχνικών μέτρων μεταξύ των κρατών μελών της Μεσογείου. Ο κανονισμός αυτός, ωστόσο, έχει παύσει πλέον να είναι ενημερωμένος, και θα έπρεπε, ως εκ τούτου, να προσαρμοστεί με βάση τις αρχές και τους στόχους που καθορίζονται στο παρόν έγγραφο.

Σύμφωνα με την αρχή που προσδιορίζεται στο τμήμα 2.2 την ευθύνη για τα τεχνικά μέτρα που εφαρμόζονται αποκλειστικά για την παράκτια αλιεία, στο πλαίσιο της οποίας δεν αλιεύονται διαμοιραζόμενα ή επικαλυπτόμενα αποθέματα, θα αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη. Στις περιπτώσεις αυτές, η Κοινότητα θα θεσπίζει πρότυπα για τη διατήρηση των αποθεμάτων και του περιβάλλοντος. Τα πρότυπα αυτά θα μπορούσαν να λαμβάνουν τη μορφή διατάξεων που καθορίζουν τους προς

επίτευξη στόχους και τις προς αποφυγή αλιευτικές συμπεριφορές. Τα κράτη μέλη πρέπει να τηρήσουν τα πρότυπα αυτά στο πλαίσιο της εθνικής διαχείρισής τους στον τομέα της αλιείας.

Τεχνικά μέτρα στον τομέα της αλιείας με διεθνή διάσταση θα θεσπιστούν και θα εναρμονιστούν σε κοινοτικό επίπεδο. Οι τύποι αυτοί αλιείας πρέπει να ταυτοποιηθούν με τη χρήση των ακόλουθων κριτηρίων:

1. Προβλήματα διατήρησης: Τεχνικά μέτρα διατήρησης που αφορούν τύπους αλιείας που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης σε κοινοτικό επίπεδο, δηλαδή, οι τύποι εκείνοι της αλιείας για τους οποίους θεωρείται κατάλληλη η θέσπιση περιορισμών αλιευτικής προσπάθειας ή/και ΤΑC, σύμφωνα με τις αρχές που καθορίζονται στα τμήματα 4.2 και 4.3.

2. Περιβαλλοντικά προβλήματα: Τεχνικά μέτρα για την αντιμετώπιση διεθνών περιβαλλοντικών προβλημάτων, όπως είναι τα παρεμπύπτοντα αλιεύματα μεταναστευτικών ειδών, που δεν αποτελούν στόχο της αλιείας, ή ευρέως εξαπλωμένων ειδών, καθώς και για την προστασία των βασικών οικοτόπων ψαριών σε παράκτιες περιοχές και στην ανοικτή θάλασσα.

3. Προβλήματα αγοράς: Ελάχιστα μεγέθη εκφόρτωσης, τα οποία εφαρμόζονται στα σημαντικότερα είδη. Τα εν λόγω μεγέθη εκφόρτωσης πρέπει να εφαρμόζονται άσχετα εάν η αλιεία τους αποτελεί αντικείμενο διαχείρισης σε κοινοτικό ή εθνικό επίπεδο, προκειμένου να μην στρεβλωθεί η ενιαία αγορά προϊόντων αλιείας.

Οι κύριοι τομείς δράσης, αναφορικά με τα τεχνικά μέτρα, οι οποίοι προβλέπονται από την Επιτροπή στο στάδιο αυτό, παρατίθενται κατωτέρω, ακολουθώντας τα κριτήρια που αναφέρονται ανωτέρω.

1. Ο βασικός στόχος των τεχνικών μέτρων διατήρησης θα είναι η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη βελτίωση του μοντέλου εκμετάλλευσης των εμπορικών ειδών προκειμένου να επιτευχθεί υψηλότερη επιλεκτικότητα και λιγότερα ιχθύδια μεταξύ του αλιεύματος. Για το σκοπό αυτό, θα είναι αναγκαία ορισμένα μέτρα:

- για τις τράτες βυθού και άλλα συρόμενα εργαλεία, μία γενική επανεξέταση των τεχνικών όρων για τη βελτίωση της επιλεκτικότητας, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη την ποικιλία των αλιευόμενων ειδών. Λαμβάνοντας υπόψη τους μεικτούς τύπους αλιείας και το μικρό μέγεθος ορισμένων μεσογειακών ειδών, έστω και στο στάδιο της πλήρους ανάπτυξής τους, είναι σαφές ότι οποιαδήποτε γενική αύξηση του μεγέθους των ματιών πέραν των 40mm θα οδηγήσει σε σημαντικές οικονομικές απώλειες, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα, και είναι, ως εκ τούτου, δύσκολο να επιτευχθεί. Ως εκ τούτου, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη βελτίωση της σχεδίασης των εργαλείων (παράθυρα, δικτυώματα επιλογής/διαχωρισμού, αναλογία ανάρτησης μεταξύ του σάκου της τράτας και του τεμαχίου επιμήκυνσης, κλπ.) καθώς και στο σχήμα των ματιών και, περαιτέρω, να επανεξεταστούν οι διατάξεις που μπορούν να είναι προσαρμοσμένες στα συρόμενα εργαλεία:

- προδιαγραφές εργαλείων, όπως είναι οι αναλογίες ανάρτησης και τα ελάχιστα μεγέθη ματιών για τα μανωμένα και τα απλά δίκτυα, τα μεγέθη των αγκιστριών των παραγαδιών και, ενδεχομένως, άλλα μέτρα για άλλα εργαλεία. Μέτρα σχετικά με τον αριθμό και τις συνολικές διαστάσεις των εργαλείων αυτών θα είναι επίσης

αναγκαία στο πλαίσιο της διαχείρισης της αλιευτικής προσπάθειας που αναφέρεται στο τμήμα 4.2 ανωτέρω·

- η θέσπιση, όσο το δυνατόν περισσότερων, απαγορευμένων περιοχών/εποχών για την προστασία υψηλών συγκεντρώσεων ιχθυδίων ή αναπαραγωγικών ψαριών.

2. Σχετικά με τα τεχνικά μέτρα για περιβαλλοντικούς σκοπούς, ο νέος κανονισμός θα περιλαμβάνει μέτρα για την εφαρμογή των ιδεών που αναφέρονται στο τμήμα 4.4.3 κατωτέρω, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για τη μείωση των παρεμπιπτόντων αλιευμάτων ειδών που δεν αποτελούν στόχο της αλιείας και τον ενδεχόμενο καθορισμό περιοχών για την προστασία βασικών οικοτόπων ψαριών (απαγορευμένες για την αλιεία περιοχές).

3. Σχετικά με τα ελάχιστα μεγέθη εκφόρτωσης, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μία γενική αναθεώρηση βάσει των ακόλουθων θεωρήσεων:

- ανάγκη να ληφθεί υπόψη, όσο το δυνατόν περισσότερο, η επιλεκτικότητα των εργαλείων που χρησιμοποιούνται νόμιμα για την αλιεία των εν λόγω ειδών·

- για τα είδη που συναντώνται τόσο στη Μεσόγειο όσο και στον Ατλαντικό, εναρμόνιση, όσο το δυνατόν περισσότερο των ελάχιστων μεγεθών εκφορτώσεων. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, τα διαφορετικά βιολογικά πρότυπα των ειδών μπορούν να δικαιολογήσουν διαφορετικά ελάχιστα μεγέθη εκφορτώσεων. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί μέσω επαρκούς σήμανσης η δυνατότητα αναμφισβήτητης ταυτοποίησης της περιοχής αλίευσης των προϊόντων.

Σχετικά με τους τύπους αλιείας που θα αποτελέσουν αντικείμενο διαχείρισης εκ μέρους των κρατών μελών, ο νέος κανονισμός τεχνικών μέτρων θα πρέπει να περιλαμβάνει ελάχιστες απαιτήσεις για τα κράτη μέλη για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των εν λόγω πόρων, τη διατήρηση των βασικών βενθικών κοινοτήτων καθώς επίσης και για τη διασφάλιση της πλήρους τήρησης της κοινοτικής νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλουν περιοδικές εκθέσεις στην Επιτροπή σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο και τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται από τη διαχείρισή τους.

Ο μεγάλος αριθμός ερασιτεχνών αλιέων, καθώς επίσης και ο τύπος και οι διαστάσεις των χρησιμοποιούμενων αλιευτικών εργαλείων, δικαιολογούν την επιθυμία να συμπεριληφθεί ο κλάδος αυτός στη διαχείριση της αλιείας, τόσο για λόγους διατήρησης όσο και ισότιμης εφαρμογής των κανόνων διαχείρισης.

Οι ισχύουσες παρεκκλίσεις του κανονισμού 1626/94 θα αναθεωρηθούν από την Επιτροπή υπό το φως της αρχής που προσδιορίζεται στο τμήμα 2.2. Μετά την αξιολόγηση αυτή, η Επιτροπή θα υποβάλει προτάσεις σχετικά με το ποιες από τις παρεκκλίσεις αυτές θα παραταθούν σε κοινοτικό επίπεδο και ποιες παρεκκλίσεις θα αποφασιστούν σε εθνικό επίπεδο. Οι απαγορεύσεις ορισμένων αλιευτικών εργαλείων και μεθόδων, όπως είναι οι πεζότρατες, θα πρέπει να θεωρηθούν ως “κεκτημένο” και να διατηρηθούν εκτός εάν υποδεικνύεται διαφορετικά από πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία. Ωστόσο, η δυνατότητα διατήρησης ορισμένων τύπων εργαλείων, εφόσον τα εργαλεία αυτά χρησιμοποιούνται για την αλίευση ψαριών εκτός των διαμοιραζόμενων ή επικαλυπτόμενων αποθεμάτων σε παράκτιους τύπους

αλιείας, θα αποτελέσει αντικείμενο ρύθμισης εκ μέρους των κρατών μελών στο πλαίσιο των γενικών όρων που αναφέρονται ανωτέρω.

3.4.2. Απορρίψεις

Υπάρχει ένα σημαντικό πρόβλημα απορρίψεων, τόσο λόγω της χαμηλής επιλεκτικότητας των τρατών με μικρό μέγεθος ματιών όσο και λόγω του κακού συνδυασμού μεταξύ του νόμιμου μεγέθους ματιών και του ελάχιστου μεγέθους εκφόρτωσης. Σύμφωνα με εκτιμήσεις των πρόσφατων ετών, το 50% περίπου της απορριφθείσας βιομάζας αποτελείται από βρώσιμα είδη εμπορικής αξίας. Επιπροσθέτως, κατά μέσο όρο, περισσότερο από το 60% όλων των αλιευόμενων ειδών, τόσο εμπορικών όσο και μη εμπορικών, απορρίπτεται σε τακτική βάση. Οι εκτιμήσεις για το Αιγαίο Πέλαγος και για το Ελληνικό Ιόνιο Πέλαγος έδειξαν ότι οι απορρίψεις από τις τράτες βυθού κυμαίνονται σε ποσοστά μεταξύ του 39% και 49% των συνολικών αλιευμάτων. Κατά μέσο όρο, οι συνολικές απορριπτόμενες ποσότητες από την αλιεία με τράτες βυθού κυμαίνεται μεταξύ 13000 έως 22000 τόνων ετησίως, δηλαδή ανέρχεται στο 12% περίπου των συνολικών εκφορτώσεων.

Ως εκ τούτου, το πρόβλημα των απορρίψεων πρέπει να αναλυθεί επίσης στη Μεσόγειο εμπεριστατωμένα με βάση ενημερωμένα επιστημονικά στοιχεία. Οι ενδεχόμενες λύσεις του προβλήματος θα εξεταστούν στο Σχέδιο Δράσης της Επιτροπής για τις απορρίψεις.

3.4.3. Περιβαλλοντικές πτυχές

Η κοινοτική στρατηγική για την ενσωμάτωση απαιτήσεων για την προστασία του περιβάλλοντος στην Κοινή Αλιευτική Πολιτική και το Σχέδιο Δράσης για τη βιοποικιλότητα είναι, και τα δύο, το ίδιο σημαντικά για τη Μεσόγειο όπως και για τις άλλες περιοχές των κοινοτικών υδάτων. Ωστόσο, η διάσταση αυτή μπορεί να είναι ιδιαίτερα επίκαιρη για τις παράκτιες ακτές της Μεσογείου, οι οποίες είναι πυκνοκατοικημένες και αποτελούν ήδη αντικείμενο πολύ υψηλών βαθμών χρήσης: τουρισμός, υδατοκαλλιέργεια, παράκτια αλιεία, ερασιτεχνική αλιεία, βιομηχανία, κλπ.

Η ανάγκη ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών είναι, ως εκ τούτου, ιδιαίτερα επίκαιρη. Παρά το γεγονός ότι η αρχή που προσδιορίζεται στο τμήμα 2.2 θα αποκλείσει γενικά την άμεση κοινοτική παρέμβαση για τα θέματα αυτά, θα πρέπει να υπάρχουν υψηλά πρότυπα περιβαλλοντικής ποιότητας σε ολόκληρη την Κοινότητα. Το γεγονός ότι η αλιεία δεν έχει μόνο επιπτώσεις στο περιβάλλον αλλά επηρεάζεται επίσης από άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως είναι η αμμοληψία και η ρύπανση, ιδιαίτερα στις παράκτιες περιοχές, επιτείνει την ανάγκη για την προσέγγιση αυτή.

Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη μείωση των πιθανών παρεμπιπτόντων αλιευμάτων προστατευόμενων ειδών και στην εφαρμογή κοινοτικών σχεδίων δράσης για τα ελασμοβράγχια και τα πτηνά βάσει των απαιτήσεων του διεθνούς σχεδίου δράσεων του FAO.

Επιπροσθέτως, πρέπει επίσης να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στον έλεγχο, στα χαρακτηριστικά των εργαλείων, και, ενδεχομένως, στην απαγόρευση εργαλείων τράτας που δραστηριοποιούνται σε αλιευτικά πεδία με σκληρό βυθό (π.χ. βραχώδεις

παράκτιες περιοχές, βραχώδεις βυθοί ανοικτής θάλασσας, λευκά κοράλλια βαθέων υδάτων, κλπ.), άσχετα από το βάθος και την απόσταση από την ακτή.

Τα αλιευτικά σκάφη μπορούν να συμβάλουν, άμεσα ή έμμεσα, στη ρύπανση του θαλάσσιου περιβάλλοντος μέσω των απορριμμάτων που απορρίπτονται στη θάλασσα, των εργασιών ανεφοδιασμού καυσίμων και πετρελαίου και, τέλος, μέσω της εκ αιώρησης ρυπαντών που περιέχονται σε θαλάσσια παράκτια ιζήματα του βυθού. Πρέπει να καθοριστούν δράσεις προκειμένου να μπορέσει ο τομέας της αλιείας να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του για την τήρηση των προτύπων ποιότητας αέρος και ύδατος, και, περισσότερο από όλα, για την αποφυγή μηχανικής διατάραξης των ιζημάτων που αυξάνουν την απελευθέρωση δεσμευμένων ρυπαντών.

3.5. Έλεγχος και εφαρμογή

Ο έλεγχος της αλιείας στη Μεσόγειο απαιτεί μεγάλη γνώση των τοπικών τύπων αλιείας και ένα υψηλό επίπεδο συνεργασίας μεταξύ των αλιέων σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Οι τόποι εκφόρτωσης είναι πολυάριθμοι και είναι διασκορπισμένοι κατά μήκος μιας πολύ μακράς ακτογραμμής καθώς και σε πολλά νησιά, ενώ τα αλιεύματα διατίθενται στο μεγαλύτερο μέρος τους στην αγορά μέσω απευθείας πώλησης, δηλαδή χωρίς να διέρχονται από αγορά.

Παρά το γεγονός αυτό, ο έλεγχος των κοινοτικών αλιευτικών δραστηριοτήτων στη Μεσόγειο Θάλασσα πρέπει να στηρίζεται σε αρχές και μέτρα παρόμοια με εκείνα που ισχύουν για άλλες περιοχές αλιείας, αλλά να είναι ωστόσο προσαρμοσμένα σε τοπικές συνθήκες. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει επίσης να είναι πάντοτε προσαρμόσιμα στην εξέλιξη των κανόνων αλιείας και διαχείρισης.

Κατά γενικό κανόνα, η Κοινότητα πρέπει να καθορίσει τους στόχους του ελέγχου καθώς επίσης και τις κατευθυντήριες γραμμές για την επίτευξή τους, μαζί με τα κράτη μέλη που είναι υπεύθυνα για την εφαρμογή τους σύμφωνα με τοπικές περιστάσεις. Οι κοινές διατάξεις πρέπει να προβλέπουν το σημείο της πρώτης πώλησης και να εφαρμόζονται εξίσου σε παρόμοια εισαγόμενα προϊόντα.

Ωστόσο, μπορούν να καθοριστούν περισσότερο εξειδικευμένα προγράμματα ελέγχου για συγκεκριμένους τύπους αλιείας.

Η χρήση του συστήματος ΣΠΣ για την παρακολούθηση της αλιευτικής προσπάθειας αποδεικνύεται κατάλληλη για ορισμένους στόλους και τύπους αλιείας. Η επέκτασή του σε σκάφη ολικού μήκους άνω των 10 μέτρων, όπως έχει ήδη προταθεί από την Επιτροπή στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, μπορεί επίσης να εφαρμοστεί και για τη Μεσόγειο. Επιπροσθέτως, απαιτείται αναθεώρηση του ισχύοντος συστήματος ημερολογίων.

Για τη βελτίωση του ελέγχου και της εφαρμογής, απαιτείται ένας καλύτερος συνδυασμός μεταξύ των χαρακτηριστικών των σκαφών, καθώς και των γενικών και ειδικών αλιευτικών αδειών. Ιδιαίτερα, τα αλιευτικά σκάφη που δεν διαθέτουν επαρκή εξάρτηση και εξοπλισμό για τη χρήση ορισμένων εργαλείων, δεν πρέπει να αναγράφουν στην αλιευτική άδεια τη δυνατότητα χρήσης του εν λόγω εργαλείου. Σε ορισμένους τύπους αλιείας, θα μπορούσε να αποδειχθεί χρήσιμος ο κανόνας του ενιαίου δικτυού.

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στον καθορισμό ενός πλαισίου ελέγχου και υποβολής εκθέσεων για την ερασιτεχνική αλιεία η οποία αλιεύει είτε διαμοιραζόμενα και επικαλυπτόμενα αποθέματα είτε ανταγωνίζεται την εμπορική αλιεία η οποία υπόκειται σε αυστηρούς τεχνικούς κανόνες.

Στο διεθνές επίπεδο, ακόμη και στην περίπτωση επέκτασης της αλιευτικής δικαιοδοσίας, η Κοινότητα θα πρέπει να επιδιώξει:

- την ενίσχυση του ρόλου της ΓΕΑΜ για την προώθηση της εναρμόνισης των κανόνων ελέγχου των αλιευτικών δραστηριοτήτων εντός ενός πολυμερούς πλαισίου. Αποτελεί βραχυπρόθεσμο έως μεσοπρόθεσμο στόχο της Κοινότητας η ανάπτυξη ενός συστήματος ελέγχου που θα έχει συμφωνηθεί από κοινού σε επίπεδο ΓΕΑΜ και το οποίο θα εφαρμόζεται σε άκρως μεταναστευτικά ψάρια,
- την ανάπτυξη της περιφερειακής συνεργασίας για πόρους που διαμοιράζονται μεταξύ ορισμένων μη κοινοτικών χωρών (στην Αδριατική Θάλασσα, στο Αιγαίο Πέλαγος, στο Στενό της Σικελίας και στη Θάλασσα Άλμποραν),
- την καταπολέμηση της παράνομης αλιείας καθώς και της αλιείας που δεν υπόκειται σε ρυθμίσεις και εκθέσεις.

3.6. Βελτίωση των επιστημονικών γνώσεων

Η δράση για τη διατήρηση και περαιτέρω ανάπτυξη της αλιευτικής επιστήμης υψηλού επιπέδου είναι βασικής σημασίας για τη στήριξη ορθολογιστικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων. Παρά το γεγονός ότι οι επιστημονικές συμβουλές αποτελούν αντικείμενο χωριστής ανακοίνωσης της Επιτροπής, υπάρχουν ορισμένες πτυχές που αξίζουν να τονιστούν στο ιδιαίτερο πλαίσιο της Μεσογείου.

Διάφορα ερευνητικά σχέδια με κοινοτική και εθνική χρηματοδότηση που πραγματοποιήθηκαν στη Μεσόγειο κατά τη διάρκεια των δώδεκα τελευταίων ετών επέτρεψαν μία τεράστια αύξηση των επιστημονικών γνώσεων τόσο για την αλιεία όσο και για τους πόρους. Επιπροσθέτως, οι ερευνητικές αυτές δραστηριότητες αύξησαν τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων ερευνητικών ιδρυμάτων, διευρύνοντας το γεωγραφικό πεδίο της έρευνας και, κατά πρώτο και κύριο λόγο, τη δημιουργία ενός επιστημονικού δικτύου μεταξύ των επιστημόνων της Μεσογείου.

Το νέο κοινοτικό πλαίσιο συλλογής δεδομένων, το οποίο θεσπίστηκε με τον κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1543/2000, θα δώσει τη δυνατότητα σημαντικών βελτιώσεων στον τομέα της διαθεσιμότητας επιστημονικών δεδομένων για τους αλιευτικούς πόρους και τους κοινοτικούς τύπους αλιείας της Μεσογείου. Ελπίζουμε ότι αυτό θα έχει θετικές επιπτώσεις σε ολόκληρη τη διαδικασία διατύπωσης επιστημονικών συμβουλών στον τομέα της αλιείας. Το 2004, μετά από δύο πλήρη έτη εφαρμογής, ο κανονισμός συλλογής δεδομένων θα μπορούσε να επανεξεταστεί προκειμένου να μπορέσει να προσαρμοστεί προς τις ανάγκες της επιστημονικής κοινότητας και των τύπων αλιείας της Μεσογείου.

Εντούτοις, τα επιστημονικά και τεχνικά συγγράμματα όσον αφορά την κατάσταση των τύπων αλιείας και των αποθεμάτων παραμένουν ακόμη πολύ διασπαρμένα. Επιπροσθέτως, βρίσκονται σε μορφή η οποία δεν είναι ακόμη κατάλληλη να παράσχει συμβουλές για δράσεις διαχείρισης της αλιείας που να μπορούν να τεθούν σε εφαρμογή σε κοινοτικό επίπεδο.

Για τα αλιευτικά προβλήματα, τα οποία αφορούν κατά κύριο λόγο την Κοινότητα, η Επιστημονική, Τεχνική και Οικονομική Επιτροπή Αλιείας της Επιτροπής (ΕΤΟΕΑ) θα μπορούσε να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο για τη συμπλήρωση του κενού αυτού και να παράσχει κατάλληλες επιστημονικές συμβουλές. Για το σκοπό αυτό, έχει ήδη ιδρυθεί μια ειδική υποομάδα της ΕΤΟΕΑ, η SGMED. Η οργάνωση της ΕΤΟΕΑ πρέπει να ενισχυθεί, τόσο από απόψεως διατιθέμενων ανθρώπινων πόρων όσο και από απόψεως οικονομικής και τεχνικής στήριξης. Το θέμα αυτό εξετάζεται σε μια χωριστή ανακοίνωση της Επιτροπής για τη βελτίωση των επιστημονικών συμβουλών για τη διαχείριση της αλιείας.

Η επιστημονική έρευνα πρέπει να υποστηριχθεί για τη θέσπιση ενός επαρκούς συστήματος παρακολούθησης, τόσο μέσω άμεσων όσο και έμμεσων μεθόδων έρευνας. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί προκειμένου να καθορίσει ένα κατάλληλο προληπτικό πλαίσιο, το οποίο θα προβλέπει τόσο σημεία αναφοράς που θα αφορούν στόχους όσο και οριακά σημεία αναφοράς, καθώς επίσης και ταυτοποίηση των κατάλληλων κανόνων αλίευσης σε πολυετή βάση.

3.7. Διαφάνεια και συμμετοχή παραγόντων του κλάδου

Η ίδρυση ενός Περιφερειακού Γνωμοδοτικού Συμβουλίου για τη Μεσόγειο, όπως προβλέπεται στο νέο κανονισμό - πλαίσιο, θα πρέπει να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο για τη βελτίωση της συμμετοχής των παραγόντων στην ανάπτυξη αλιευτικής πολιτικής για την περιοχή αυτή. Παρόλα αυτά, χρειάζονται ακόμη περισσότερα για τη Μεσόγειο.

Στη Μεσόγειο, δεν υπάρχει παράδοση στον τομέα της διεθνούς διαχείρισης της αλιείας. Η εισαγωγή μιας ολοκληρωμένης πολιτικής διατήρησης θα απαιτήσει επίσης την ενεργό συμμετοχή παραγόντων, ιδίως των αλιέων, στη διαδικασία διαβούλευσης. Παρά το γεγονός ότι υπάρχουν σημαντικές επαγγελματικές οργανώσεις των οικείων κρατών μελών, υπάρχει μικρότερη συμμετοχή των αλιέων σε διεθνές επίπεδο. Ωστόσο, όπως καθορίζεται από την αρχή της “χρήσης της εμπειρίας” (βλ. τμήμα 2.4. ανωτέρω), θα επιτευχθούν πολλά με τη βελτίωση της συμμετοχής των παραγόντων του κλάδου στην περιοχή αυτή.

Σε διεθνές επίπεδο, η ίδρυση μιας ένωσης αλιέων για ολόκληρη τη Μεσόγειο θα μπορούσε να αποτελέσει το αναγκαίο κίνητρο για αυξημένη συνεργασία και ενημέρωση για θέματα διαχείρισης. Η συγκέντρωση των αλιέων σε διεθνές επίπεδο θα προωθήσει μια παρόμοια διαδικασία σε εθνικό επίπεδο και θα ωφελήσει τις μη κοινοτικές εκείνες χώρες, στις οποίες οι αλιείς δεν έχουν ακόμη οργανωθεί, συμβάλλοντας, κατά τον τρόπο αυτό, στην ανάπτυξη της υπεύθυνης αλιείας σε ολόκληρη τη Μεσόγειο. Η Επιτροπή προτείνει τη διοργάνωση συνδιάσκεψης για το σκοπό αυτό κατά τη διάρκεια του 2003.

3.8. Σχέσεις με άλλες πολιτικές στο πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής

Το Σχέδιο Δράσης για τη Μεσόγειο θα έχει επίσης σχέση με άλλες πολιτικές στο πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής.

- **Διαρθρωτική πολιτική.** Η εφαρμογή ενός συστήματος διαχείρισης της αλιευτικής προσπάθειας θα έχει προφανείς επιπτώσεις για τον τομέα της αλιείας, οι οποίες από οικονομικής απόψεως θα μπορούσαν να μετριαστούν στο πλαίσιο του ΧΜΠΑ. Ταυτόχρονα, η στήριξη του ΧΜΠΑ θα πρέπει να συμβάλει στην

προσαρμογή των επιπέδων της αλιευτικής προσπάθειας και αλιευτικής ικανότητας προς το βιολογικό δυναμικό των σχετικών ομάδων αποθεμάτων. Επιπροσθέτως, η διαρθρωτική πολιτική θα πρέπει επίσης να στηρίζει την ανάπτυξη της συγκέντρωσης της δομής αγορών πρώτης πώλησης (π.χ. μειώνοντας τις επιπτώσεις της διασποράς των τόπων εκφόρτωσης, έτσι ώστε να βελτιωθεί η εμπορία των προϊόντων αλιείας). Με τον τρόπο αυτό θα μπορούσε να διοχετευθεί και να συγκεντρωθεί η τοπική παραγωγή στην καταλληλότερη γεωγραφική κλίμακα, ενώ οι αλιείς θα μπορούσαν να ωφεληθούν από ένα μεγαλύτερο έλεγχο και από μεγαλύτερη προσέγγιση των μηχανισμών διαμόρφωσης των τιμών αγοράς. Ταυτόχρονα, θα ήταν άκρως χρήσιμη για άλλους σκοπούς διαχείρισης, κυρίως για τη συλλογή δεδομένων και για έναν καλύτερο έλεγχο των εκφορτώσεων.

- **Αγορές.** Τα ελάχιστα μεγέθη εκφορτώσεων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη διασφάλισης, όσο το δυνατό περισσότερο, παρόμοιων όρων για τις διάφορες περιοχές της Κοινότητας. Διαφορετικά, τα μικρότερα ελάχιστα μεγέθη εκφορτώσεων σε ορισμένες περιοχές μπορούν να υπονομεύσουν τις προσπάθειες διατήρησης σε άλλες περιοχές της Κοινότητας.

- **Ορισμένες δραστηριότητες που έχουν σχέση με την υδατοκαλλιέργεια,** όπως είναι η πάχυνση τόνου, αποτελούν νέα μορφή εκμετάλλευσης του άγριου αποθέματος τόνου *thunnus thynnus*. Το θέμα αυτό θα έπρεπε, ως εκ τούτου, να εξεταστεί ευρέως στο πλαίσιο της διαχείρισης της αλιείας. Η πρακτική, η οποία αναπτύχθηκε πολύ γρήγορα κατά τη διάρκεια των τελευταίων λίγων ετών σε διάφορες χώρες της Μεσογείου (τόσο κοινοτικές όσο και μη κοινοτικές) δεν βρίσκεται υπό έλεγχο επί του παρόντος και δημιούργησε ορισμένα προβλήματα, τα οποία διαπιστώθηκαν από μία κοινή ομάδα εργασίας της ICCAT/GEAM. Η Κοινότητα θα πρέπει να προωθήσει, ιδίως στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών, έναν αριθμό μέτρων προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η πρακτική αυτή αναπτύσσεται κατά τρόπο ο οποίος δεν αυξάνει την αλιευτική πίεση για το άγριο απόθεμα, ιδίως για τα ιχθύδια, και δεν υποβαθμίζει το θαλάσσιο περιβάλλον. Σχετικά με το θέμα αυτό, θα καταστεί αναγκαία η λήψη μέτρων για τη βελτίωση του ελέγχου της συλλογής στατιστικών δεδομένων ενώ φαίνεται επίσης σκόπιμος ο περιορισμός της ποσότητας και του μεγέθους του τόνου που χρησιμοποιείται για πάχυνση.

4. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

4.1. Συνεργασία με πολυμερείς οργανώσεις αλιείας

Οι δύο περιφερειακές οργανώσεις αλιείας της Μεσογείου (ICCAT και GEAM) παρουσιάζουν διαφορετικούς βαθμούς ανάπτυξης και δραστηριότητας. Η ICCAT διαδραματίζει και θα πρέπει να συνεχίσει να διαδραματίζει βασικό ρόλο στη διαχείριση των άκρως μεταναστευτικών ειδών της περιοχής. Η ΕΚ έχει αναλάβει δεσμεύσεις έναντι της οργάνωσης αυτής τόσο σε διαχειριστικό όσο και σε επιστημονικό επίπεδο, και υποστηρίζει και προωθεί το διεξαγόμενο έργο στο πλαίσιο της οργάνωσης αυτής για την καθιέρωση ενός συστήματος ελέγχου και εφαρμογής.

Η GEAM, η οποία αποτελεί το καταλληλότερο βήμα για τη διαχείριση των βενθοπελαγικών και μικρών πελαγικών τύπων αλιείας της Μεσογείου, έκανε σημαντικά βήματα κατά τα πρόσφατα έτη, ιδίως χάρη σε πρωτοβουλίες της

Επιτροπής και των κρατών μελών. Η βελτίωση αυτή, ωστόσο, δεν θα ήταν δυνατή χωρίς την προθυμία και την ενεργό συμμετοχή πολλών επιστημόνων της Μεσογείου.

Αμέσως μετά την προσχώρησή της στην οργάνωση το 1997, η Κοινότητα άρχισε μια εκστρατεία αναζωογόνησης της λειτουργίας της ΓΕΑΜ εισάγοντας αλλαγές στη σύμβαση προκειμένου να υπάρξει ένα περισσότερο σύγχρονο περιβάλλον εργασίας και προκειμένου να καταστεί ένας επιχειρησιακός παρά ένας συμβουλευτικός οργανισμός.

Κατά τη διάρκεια των προσφάτων ετών, η Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή της (ΕΣΕ) επεξέτεινε σε σταθερό βαθμό τις εργασίες της, και μετά από μία αρχική περίοδο οργάνωσης, διατύπωσε κατά την τελευταία ολομέλεια της ΓΕΑΜ έναν αριθμό συστάσεων διαχείρισης για συγκεκριμένα αποθέματα (γαύρος, μπακαλιάρος, μπαρμπούνη, κοκκινογαρίδα).

Μία περαιτέρω σημαντική εξέλιξη, η οποία προκύπτει από την κοινή εργασία στο πλαίσιο των επικουρικών οργάνων της ΕΣΕ και των περιφερειακών προγραμμάτων FAO ήταν ο προσωρινός καθορισμός γεωγραφικών περιοχών στη Μεσόγειο με στόχο τον κοινό καθορισμό περιοχών διαχείρισης. Επιπροσθέτως, η ΕΣΕ έχει μέχρι σήμερα ταυτοποιήσει 13 διαμοιραζόμενα αποθέματα στη Μεσόγειο για σκοπούς κοινής διαχείρισης ενώ προτάθηκαν πρόσθετα διαμοιραζόμενα αποθέματα στο πλαίσιο των περιφερειακών προγραμμάτων του FAO (βλ. παράρτημα 3).

Η Κοινότητα θα πρέπει να στηρίξει ενεργώς την εφαρμογή, που προτάθηκε από την ΕΣΕ και εγκρίθηκε από την ολομέλεια της ΓΕΑΜ το Σεπτέμβριο του 2001, του σχεδίου MedFISIS, σκοπός του οποίου είναι η δημιουργία ενός περιφερειακού συστήματος στατιστικών και ενημέρωσης, το οποίο θα επιτρέπει τη δημιουργία κοινής βάσης στατιστικών δεδομένων για την αλιεία την οποία θα διαχειρίζεται η γραμματεία της ΓΕΑΜ. Το μόνο εμπόδιο τώρα στο πλαίσιο της ΓΕΑΜ βρίσκεται στο οικονομικό επίπεδο, δεδομένου ότι ο αυτόνομος προϋπολογισμός δεν έχει ακόμη επικυρωθεί από τον αναγκαίο αριθμό των μερών. Στο θέμα αυτό, θα πρέπει η Επιτροπή να συνεχίσει τις προσπάθειές της για την επίτευξη της ταχείας εφαρμογής.

Μόλις τεθεί σε εφαρμογή ο αυτόνομος προϋπολογισμός, η ΓΕΑΜ θα διαθέτει την αναγκαία ανεξαρτησία και θα είναι τότε η κατάλληλη στιγμή για μία πολιτική πρωτοβουλία για την προώθηση της αποτελεσματικής πολυμερούς συνεργασίας. Οι διεθνείς διασκέψεις της Κρήτης το 1994 και της Βενετίας το 1996 καθόρισαν το τι πρέπει να γίνει έτσι ώστε να προωθηθεί η ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της διαχείρισης της αλιείας στην περιοχή και συνέβαλαν ιδίως στην παράλληλη ενδυνάμωση της ΓΕΑΜ μέσω μιας αναθεωρημένης σύμβασης.

Παρά γεγονός ότι έχει γενικό πολιτικό ενδιαφέρον, μια άλλη Πολυμερής Διάσκεψη με την Έκδοση μιας περαιτέρω Γενικής Δήλωσης θα προσέθετε λίγα πράγματα στη διαδικασία διαχείρισης στη Μεσόγειο. Για τους σκοπούς αυτούς, θα έπρεπε να οργανωθεί μια πολυμερής διάσκεψη σε υπουργικό επίπεδο με πολύ συγκεκριμένη ημερήσια διάταξη. Μια τέτοια διάσκεψη θα έπρεπε να προωθηθεί υπό την αιγίδα της ΓΕΑΜ με μία ημερήσια διάταξη που θα αφορά δύο θέματα:

(α) τον έλεγχο και την εφαρμογή καθώς και την καταπολέμηση των δραστηριοτήτων παράνομης αλιείας καθώς και της αλιείας που δεν υπόκειται σε ρυθμίσεις και εκθέσεις, και

(β) τη βελτίωση της επιστημονικής βάσεως για τη διαχείριση, δίνοντας έμφαση στη στήριξη των μη κοινοτικών μερών να συμμετάσχουν ενεργότερα στον τομέα των επιστημονικών συμβουλών και της διαχείρισης.

Αναφορικά με την επιστημονική έρευνα εν γένει, τα περισσότερα από τα πορίσματα των ερευνητικών σχεδίων κατά τα πρόσφατα έτη απέδειξαν ότι είναι χρήσιμη η στήριξη του επιστημονικού έργου στο πλαίσιο των επιστημονικών οργάνων των Περιφερειακών Οργανώσεων Αλιείας (ΠΟΑ) και των υποπεριφερειακών σχεδίων του FAO⁷. Εντούτοις, χρειάζεται ακόμη να ληφθούν πρωτοβουλίες από την Κοινότητα για τη στήριξη του επιστημονικού έργου που διεξάγεται από τις μεσογειακές ΠΟΑ και για την ενδυνάμωση του ρόλου τους για την προώθηση επιστημονικών και τεχνικών δραστηριοτήτων μεταξύ των μερών τους. Η διασπορά των επιστημονικών πληροφοριών μαζί με την απουσία ενός ενιαίου επιστημονικού βήματος στο οποίο θα μπορούσαν να εξεταστούν σε κατάλληλη βάση τα θέματα της Μεσογείου, αποδυνάμωσε μέχρι σήμερα τις επιστημονικές συμβουλές που παρέχονται από τη μεσογειακή επιστημονική κοινότητα και τις κατέστησε λιγότερο λειτουργικές για σκοπούς διαχείρισης.

4.2. Εναρμόνιση μέτρων στη λεκάνη της Μεσογείου

Παρά το γεγονός ότι η Κοινότητα θα έπρεπε να λάβει την πρωτοβουλία για τη διαχείριση της αλιείας, άσχετα εάν άλλες χώρες της περιοχής ακολουθήσουν, είναι προφανές ότι υπάρχει ενδιαφέρον στη διασφάλιση της εναρμόνισης των μέτρων διαχείρισης που εφαρμόζονται στην περιοχή. Η Κοινότητα θα πρέπει να επιδιώξει τη συζήτηση και τη θέσπιση μέτρων διαχείρισης που να αφορούν ολόκληρη τη Μεσόγειο, ιδίως στο πλαίσιο της ΓΕΑΜ, προκειμένου να διασφαλιστεί όσο το δυνατόν περισσότερη συνεκτικότητα μεταξύ της κοινοτικής πρωτοβουλίας και της διαχείρισης που πραγματοποιείται από άλλες χώρες στη λεκάνη της Μεσογείου.

4.3. Συνεργασία μεταξύ κρατών και μεταξύ κλάδων

Η λεκάνη της Μεσογείου χαρακτηρίζεται από ένα μεγάλο αριθμό παράκτιων κρατών με λίγη παράδοση και μέσα για τη διασφάλιση της διαχείρισης της αλιείας. Μία πολυμερής πολιτική αλιείας στην περιοχή αυτή θα έπρεπε να διαθέτει ως θεμελιώδες στοιχείο μία ενεργό πολιτική συνεργασίας. Η συνεργασία αυτή θα έπρεπε να έχει ως στόχο, ιδίως, την αύξηση της ικανότητας των παράκτιων κρατών να εκπληρώνουν τις διεθνείς υποχρεώσεις τους. Η συλλογή δεδομένων, η βασική έρευνα και η παρακολούθηση και ο έλεγχος των αλιευτικών δραστηριοτήτων είναι ορισμένες από τις πιθανές δράσεις που θα προωθηθούν στο πλαίσιο αυτό.

Η τρέχουσα εμπειρία συνεργασίας σε υποπεριφερειακό επίπεδο είναι πολύ ενθαρρυντική. Οι συμμετέχοντες βελτίωσαν τον αντίστοιχο συντονισμό τους με πλήρη ανταλλαγή πληροφοριών και συμμετοχή μεταξύ των τριών σχεδίων. Η Κοινότητα θα μπορούσε να αναλάβει την πρωτοβουλία να προωθήσει μια παρόμοια δράση στην Ανατολική Μεσόγειο προκειμένου να συμπληρώσει την κάλυψη υποπεριφερειακών δράσεων οι οποίες συνιστούν την καλύτερη βάση στην οποία η επιστημονική επιτροπή της ΓΕΑΜ θα μπορούσε να στηρίξει το έργο της.

---

⁷

ADRIAMED, COPEMED, MEDSUDMED

Οι δράσεις αυτές είναι προσωρινές και έτσι το βασικό πρόβλημα θα είναι η διασφάλιση της συνέχισής τους στο μέλλον και η ενθάρρυνση ενός πολύ στενού συντονισμού μεταξύ των σχεδίων αυτών και της επιστημονικής επιτροπής της ΓΕΑΜ, η οποία θα πρέπει να «κληρονομήσει» τα αποτελέσματά τους, ιδίως από απόψεως συντονισμού της έρευνας, συλλογής δεδομένων και βάσεων δεδομένων.

Ως εκ τούτου, η Κοινότητα θα πρέπει να προωθήσει την ανάπτυξη ενός προγράμματος συνεργασίας για ολόκληρη τη Μεσόγειο με τη χρήση όσο το δυνατόν περισσότερο των υφιστάμενων χρηματοδοτικών πλαισίων. Το πρόγραμμα θα πρέπει να αντιμετωπίσει την ανάγκη για τη μόνιμη συλλογή δεδομένων, την επιστημονική έρευνα και την ικανότητα διατύπωσης επιστημονικών συμβουλών στον τομέα της αλιείας. Ένα τέτοιο πρόγραμμα θα πρέπει να στηρίζεται σε υφιστάμενα υποπεριφερειακά σχέδια, αλλά θα πρέπει να διασφαλίζει κάλυψη και συνέχιση για ολόκληρη τη Μεσόγειο.

Επιπροσθέτως, θα πρέπει να ληφθούν πρωτοβουλίες για την αύξηση και τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ της Κοινότητας και των μη κοινοτικών αλιευτικών χωρών τόσο στους τομείς της αλίευσης όσο και της υδατοκαλλιέργειας.

5. ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ: ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Οι δράσεις που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του Σχεδίου Δράσης θα πρέπει να περιλαμβάνουν την ευρύτερη δυνατή διαβούλευση των παραγόντων του κλάδου, της επιστημονικής κοινότητας και των εθνικών διοικήσεων στις περισσότερες πρώιμες φάσεις της διαδικασίας. Ο προσανατολισμός αυτός θα πρέπει να επιτρέπει την ανταλλαγή γνώμων, τη συζήτηση και την επίτευξη τελικής συμφωνίας στο πλαίσιο της Συμβουλευτικής Επιτροπής Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΣΕΑΥ), της ΕΤΟΕΑ και του Συμβουλίου.

Το Σχέδιο Δράσης παρουσιάζεται με τη μορφή πρωτοβουλιών προτεραιότητας για τα επόμενα 3 έτη.

Τμήμα	Δράσεις	Παρατηρήσεις	Χρονοδιάγραμμα	
3.1	Συντονισμένη προσέγγιση όσον αφορά τη δικαιοδοσία των υδάτων	Συζήτηση μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών	συνεδριάσεις <i>ad hoc</i>	2003
		Πολυμερής πρωτοβουλία	Διάσκεψη υπουργών	2003
3.2	Μείωση της συνολικής αλιευτικής πίεσης: καθεστώς αλιευτικής προσπάθειας και πολιτική όσον αφορά το στόλο	Νομοθεσία όσον αφορά το γενικό πλαίσιο για τη διαχείριση της κοινοτικής αλιευτικής ικανότητας	Νέος κανονισμός για κοινοτική πολιτική όσον αφορά το στόλο	Μέχρι τα τέλη του 2002
		Νομοθεσία όσον αφορά το καθεστώς αλιευτικής προσπάθειας στη Μεσόγειο	Νέος κανονισμός για τη θέσπιση οροφής ετήσιων ημερών αλιείας, ωρών εκτός λιμένος, κλπ.	Μέχρι τα τέλη του 2003
		Ειδικές διατάξεις στο πλαίσιο της αναθεώρησης του κανονισμού τεχνικών μέτρων για τη μείωση της αλιευτικής προσπάθειας (βλ. 3.4)	Διαστάσεις των αλιευτικών εργαλείων: μέγιστος αριθμός αλιευτικών εργαλείων ανά σκάφος, απαγορευμένες εποχές	Μέχρι το πρώτο εξάμηνο του 2003
3.3	Περιορισμοί αλιευμάτων	Νέα TAC και ποσοστώσεις		Όταν διατεθούν επιστημονικές συμβουλές
3.4	Βελτίωση των αλιευτικών μεθόδων για σκοπούς διατήρησης	Αναθεώρηση τεχνικών μέτρων: κανονισμός του Συμβουλίου αριθ. 1626/94	Μεγέθη ματιών, σχήμα ματιών, εξάρτηση εργαλείων, επιλογή διατάξεων, ελάχιστα μεγέθη εκφορτώσεων, απαγορευμένες περιοχές και εποχές, επιτρεπόμενα αλιευτικά εργαλεία, μέγιστες διαστάσεις αλιευτικών εργαλείων	Μέχρι το πρώτο εξάμηνο του 2003
		Νέα σειρά τεχνικών μέτρων που αφορούν ιδιαίτερα τη μείωση των απορρίψεων σε κοινοτικά ύδατα	- Κοινοποίηση απορρίψεων - Τροποποιήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας	- Τρίτο τρίμηνο του 2002 - Αρχής γενομένης το 2003
		Δράσεις που πρέπει να αναληφθούν στο πλαίσιο της ενσωμάτωσης απαιτήσεων περιβαλλοντικής προστασίας στην Κοινή Αλιευτική Πολιτική	- Ανακοίνωση για Σχέδιο Δράσης για την ενσωμάτωση απαιτήσεων στην Κοινή Αλιευτική Πολιτική	- Δεύτερο τρίμηνο του 2002
		Επανεξέταση παρεκκλίσεων που λήγουν μέχρι τα τέλη του 2002		Μέχρι τα τέλη του 2002
4.5	Βελτίωση του ελέγχου και της εφαρμογής	Νέα ειδική νομοθεσία όσον αφορά θέματα ελέγχου σε κοινοτικό επίπεδο		Μέχρι τα τέλη του 2002
		Έλεγχος των αλιευτικών δραστηριοτήτων στην ανοικτή θάλασσα και των αλιευτικών δραστηριοτήτων από μη μεσογειακά κράτη σημαίας	Διάσκεψη <i>Ad-hoc</i> που αφορά όλα τα κράτη των οποίων οι στόλοι ασκούν δραστηριότητες στη Μεσόγειο	2003
		Πρόγραμμα για την κατάρτιση ειδικών εκστρατειών ελέγχου για τη Μεσόγειο		2002
		Πρόταση κατάρτισης ενός διεθνούς συστήματος ελέγχου στη ΓΕΑΜ		2004

4.6	Βελτίωση των επιστημονικών γνώσεων	Συλλογή βιολογικών δεδομένων, δεδομένων αλιευτικής προσπάθειας καθώς και δεδομένων οικονομικών ερευνών και ερευνητικών επιθεωρήσεων	Αναθεώρηση του κανονισμού της Επιτροπής για την εφαρμογή του κανονισμού του Συμβουλίου 1543/2000	Τέλος του 2003
		Βελτίωση της οργάνωσης ΕΤΟΕΑ	- Ανακοίνωση σχετικά με επιστημονικές συμβουλές - Αναθεώρηση της απόφασης της Επιτροπής για την ίδρυση της ΕΤΟΕΑ με τη συμπερίληψη επίσης δημοσιονομικών προβλέψεων	- Τρίτο τρίμηνο του 2002 - Πρώτο τρίμηνο του 2003
		Βελτίωση της επιστημονικής βάσεως για τη διαχείριση στο πλαίσιο της ΓΕΑΜ	Πολυμερής διάσκεψη	2003
4.7	Διαφάνεια και συμμετοχή των παραγόντων του κλάδου	Νομική βάση της νέας νομοθεσίας - πλαισίου της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής για την ίδρυση κοινοτικών περιφερειακών γνωμοδοτικών επιτροπών	Νέος βασικός κανονισμός	2002
		Πρωτοβουλία στήριξης για την ίδρυση ενός οργάνου διεθνικού συντονισμού μεταξύ των μεσογειακών ενώσεων αλιέων	Αντιπρόσωποι της εν λόγω διεθνικής ένωσης αλιέων μπορούν να παραστούν ως παρατηρητές στις συνεδριάσεις των ΠΟΑ	2002 και 2003
		Διάσκεψη των μεσογειακών ενώσεων αλιέων		2003
		Περιφερειακά εργαστήρια		2002 και μέχρι ότου τεθούν σε εφαρμογή Περιφ. Γνωμ. Συμβούλια για τη Μεσόγειο
5.1-5.3	Ενίσχυση της πολυμερούς συνεργασίας	Ενίσχυση και στήριξη περιφερειακών οργανώσεων αλιείας, συμπεριλαμβανομένου του επιστημονικού έργου		Μόνιμη
		Πολυμερής διάσκεψη στο πλαίσιο της ΓΕΑΜ	- Έλεγχος και εφαρμογή - Επιστημονικές συμβουλές	2003
		Στήριξη των υφιστάμενων υποπεριφερειακών σχεδίων του FAO	- COPEMED, ADRIAMED, MEDSUDMED - προώθηση πρωτοβουλιών για ένα ενδεχόμενο πρόγραμμα στην Ανατολική λεκάνη της Μεσογείου	- 2003-2007 - 2004-2005
		Συνέχιση υποπεριφερειακών σχεδίων του FAO	Παρακολούθηση για τη διασφάλιση της συνέχισης των σχεδίων	Από τότε που θα λήξουν τα τρέχοντα σχέδια

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

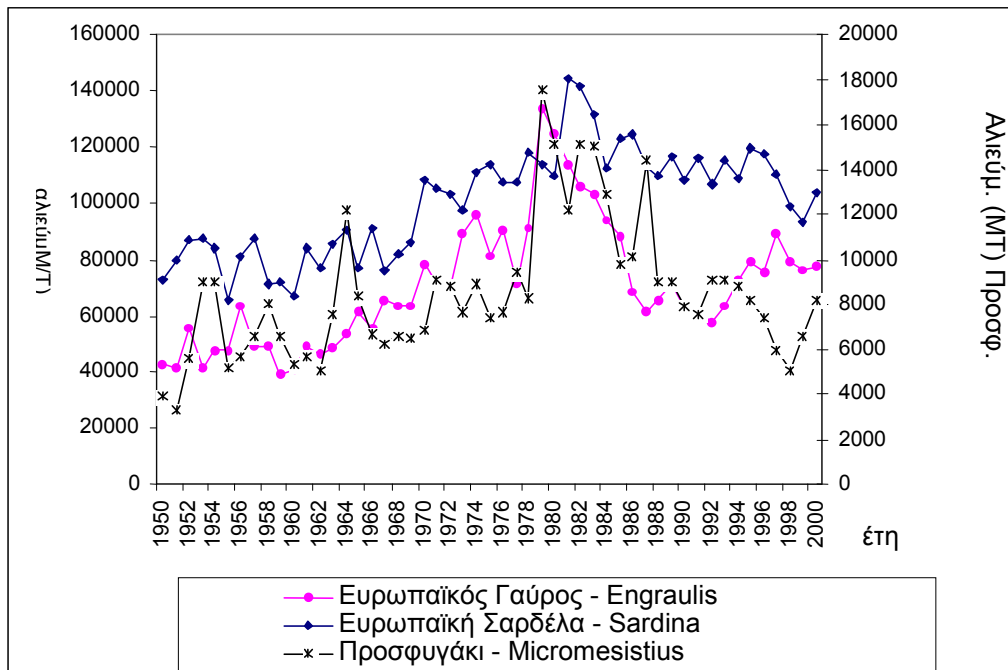
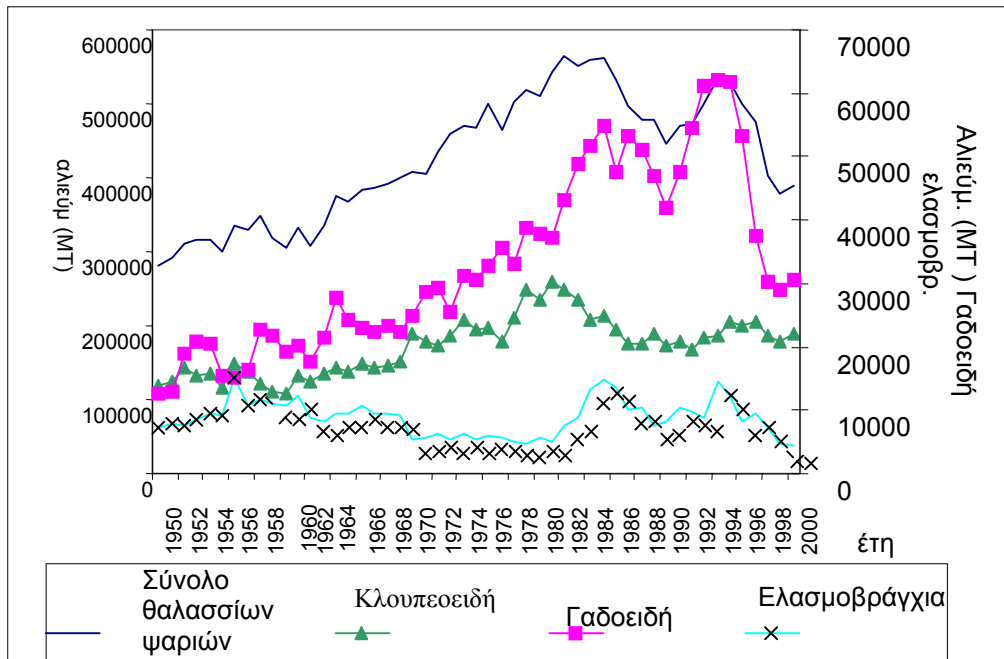
Στοιχεία για τους μεσογειακούς στόλους των κρατών μελών

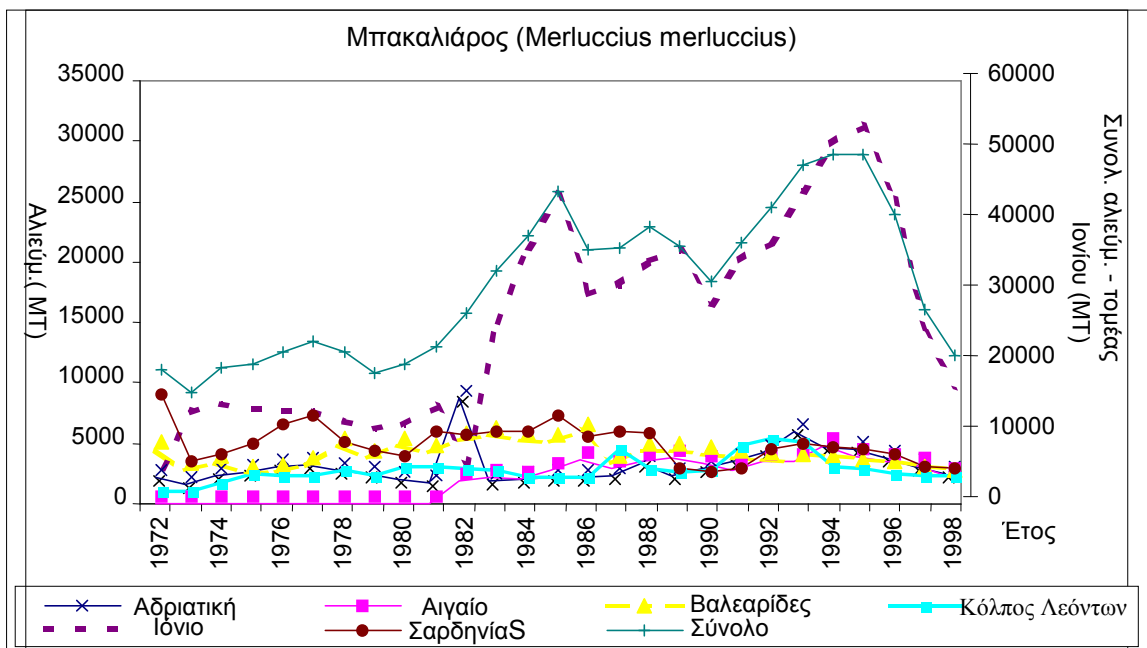
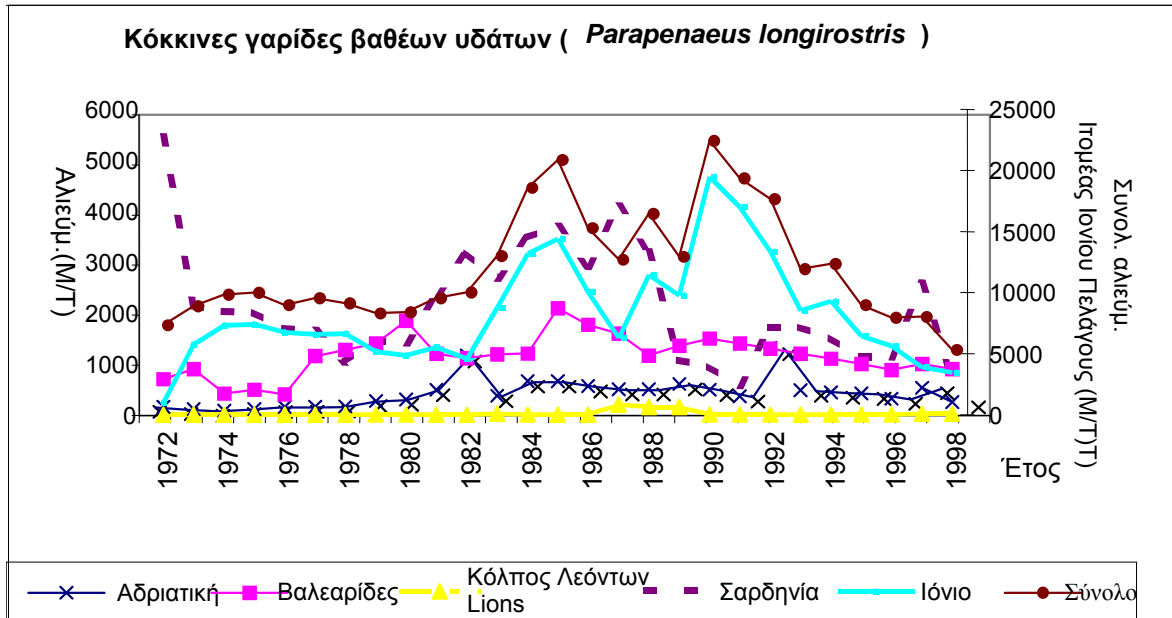
Κράτη μέλη	Αριθμός σκαφών	Μερίδιο του κοινοτικού στόλου (αριθμός σκαφών)	Μερίδιο του κοινοτικού στόλου (αλιευτική ικανότητα)	Αριθμός σκαφών μήκους κάτω των 12 μέτρων	Μερίδιο του εθνικού μεσογειακού στόλου που αποτελείται από σκάφη μήκους κάτω των 12 μέτρων
Ελλάδα	20,157	22.1%	GT/KOX: 5.5% kW: 8.5%	18,837	93.5%
Ιταλία	16,384	17.9%	GT/KOX: 11% kW: 17.8%	11,412	69.7%
Γαλλία	1,658	1.8%	GT/KOX: 1.0% kW: 2.1%	1,442	87%
Ισπανία	4,155	4.5%	GT/KOX: 4.9% kW: 5.1%	2,251	54.2%
Σύνολο	42,354			33,954	80.2%

(πηγή: κοινοτικό μητρώο στόλου, Ιούλιος 2002)

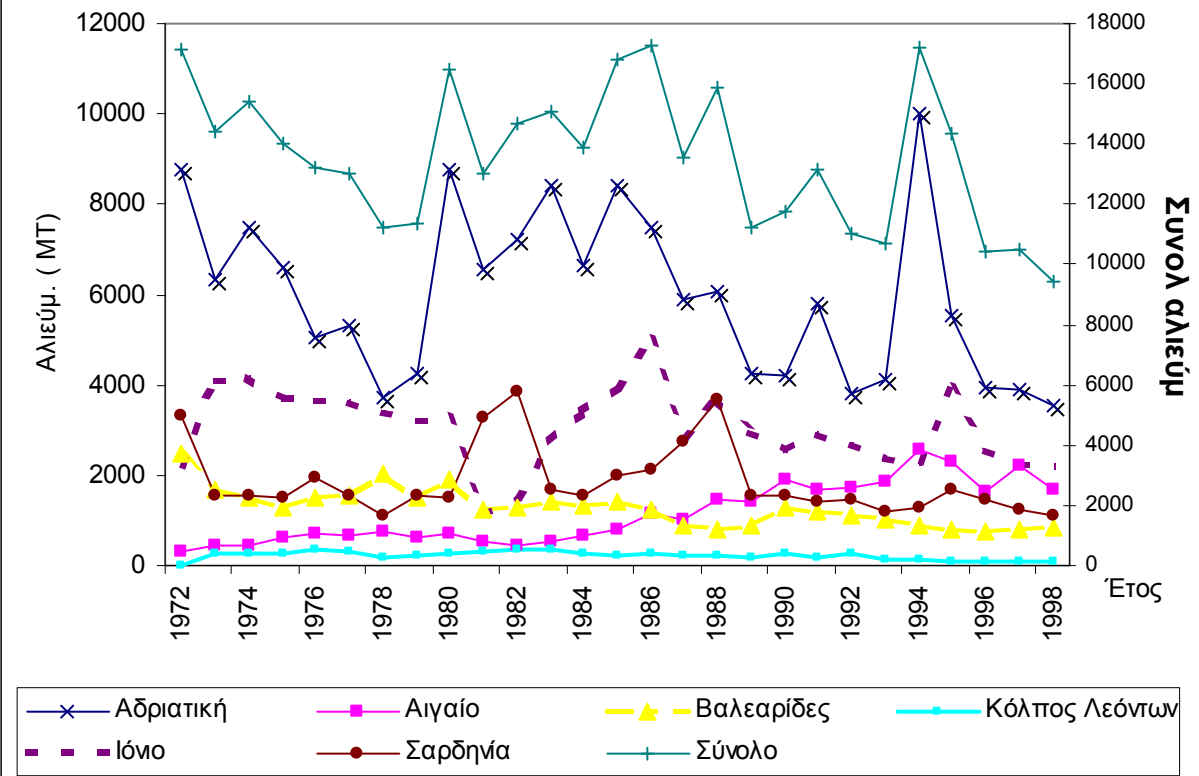
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Αλιευτικές τάσεις ορισμένων βασικών ειδών, ομάδων ειδών και στατιστικές FAO

Σουπιά (*Sepia officinalis*)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ Ορισμένα διαμοιραζόμενα αποθέματα και τύποι αλιείας

Ο πίνακας καταρτίστηκε λαμβάνοντας υπόψη συζητήσεις στο πλαίσιο ΠΟΑ, υποπεριφερειακών προγραμμάτων του FAO καθώς επίσης και άλλες πηγές πληροφοριών.

Κοινή ονομασία	Επιστημονική ονομασία	Περιοχές	Ορισμένες ενδιαφερόμενες χώρες	Τύποι αλιείας	Ορισμένα συναφή είδη *
Τόνος μακρύπτερος	<i>Thunnus alalunga</i>	Ολόκληρη η Μεσόγειος	Ορισμένες χώρες	Γριγκρί, παρασυρόμενα παραγάδια	Ξιφίας και άλλα άκρως μεταναστευτικά είδη
Γαύρος	<i>Engraulis encrasicolus</i>	Αδριατική	Αλβανία, Κροατία, Ομοσπ. Δημ. Γιουγκοσλαβίας, Ιταλία, Σλοβενία	Γριγκρί, πελαγικές τράτες, γρίπτοι συρόμενοι από σκάφη, τράτες βυθού	Σαρδέλα, σαρδελόρεγκα, σαυρίδι, σαμπανιός Μεσογείου, σκουμπρί, προσφυγάκι, θράψαλο, καλαμάρι
		Κόλπος Λεόντων	Ισπανία, Γαλλία		
		Αιγαίον Πέλαγος	Ελλάς, Τουρκία		
Κεφαλάς	<i>Pagellus bogaraveo</i>	Θάλασσα Alboran	Ισπανία, Μαρόκο	Τράτες βυθού, σταθερά εργαλεία	Σκορπιομάνα
Τόνος	<i>Thunnus thynnus</i>	Ολόκληρη η Μεσόγειος	Διάφορες χώρες	Γριγκρί, παρασυρόμενα παραγάδια	Άλλα άκρως μεταναστευτικά είδη
Προσφυγάκι	<i>Micromesistous poutassou</i>	Αδριατική	Αλβανία, Κροατία, Ιταλία, Ομοσπ. Δημ. Γιουγκοσλαβίας	Τράτες βυθού, γριγκρί	Μπακαλιάρος, σαλούβαρδος, πεσκαντρίτσα, χριστόψαρο, σκουμπρί, σύκο της Μεσογείου, μουγγρί, σαυρίδι, σκορπιομάνα, νταούκι, μικρό κηλιδωτό σκυλόψαρο, κοκκινογαρίδα βαθέων υδάτων, καραβίδα, θράψαλο, μοσχοχτάποδο
Λυθρίνι	<i>Pagellus erythrinus</i>	Τυρρηνικό Πέλαγος, θάλασσες Κορσικής και Σαρδηνίας	Γαλλία, Ιταλία	Τράτες βυθού, σταθερά εργαλεία	Μπακαλιάρος, μπαρμπούνι, καπόνι, μοσχοχτάποδο, μοσχός, χταπόδι, σουπιά, σκουίλα.
		Αδριατική	Αλβανία, Κροατία, Ιταλία, Ομ. Δημ. Γιουγκοσλαβίας, Σλοβενία		

Κοινή ονομασία	Επιστημονική ονομασία	Περιοχές	Ορισμένες ενδιαφερόμενες χώρες	Τύποι αλιείας	Ορισμένα συναφή είδη *
Αστακός	<i>Palinurus elephas</i>	Τυρρηνικό Πέλαγος, θάλασσες Κορσικής και Σαρδηνίας	Γαλλία, Ιταλία	Σταθερά εργαλεία, κιούρτοι	Μουγγρί, σελάχια και ρίνες, χαπαόδια, σπάροι, βλάχος, σφυρίδες, καπόνι,
Κόκκινη γαρίδα	<i>Parapenaeus longirostris</i>	Αδριατική Θάλασσα	Αλβανία, Κροατία, Ομοσπ. Δημ. Γιουγκοσλαβίας, Ιταλία,	Τράτες βυθού	Μπακαλιάρος, πεσκαντρίτσα, σκουμπρί, σύκο Μεσογείου, προσφυγάκι, σαυρίδι, χριστόψαρο, καπόνι.
		Στενό Σικελίας	Ιταλία, Λιβύη, Μάλτα και Τυνησία,		
Κυνηγός	<i>Coryphaena</i> spp.	Ολόκληρη η Μεσόγειος	Διάφορες χώρες	Διατάξεις συγκέντρωσης ψαριών (FAD) και γριγρί	Άλλα άκρως μεταναστευτικά είδη, βλάχος.
Χέλι	<i>Anguilla anguilla</i>	Ολόκληρη η Μεσόγειος	Διάφορες χώρες	Παγίδες, κιούρτοι, σταθερά εργαλεία	
Μπακαλιάρος	<i>Merluccius merluccius</i>	Αδριατική	Αλβανία, Κροατία, Ομοσπ. Δημ. Γιουγκοσλαβίας, Ιταλία, Σλοβενία,	Τράτες βυθού, σταθερά εργαλεία, παραγάδια	Μπαρμπούνι, καλκάνι, πεσκαντρίτσα, χριστόψαρο, σκουμπρί, μπακαλιάρος Μεσογείου, προσφυγάκι, σαλούβαρδος, σκουμπρί, νταούκι, μουγγρί, σπαθόψαρο, μικρό κηλιδατό σκυλόψαρο, κόκκινη γαρίδα βαθέων υδάτων, караβίδα, θράψαλο, καλαμάρι, λυθρίνι, σουπιά, οχταπόδι, σκορπιομάνα, μοσχιός, μοσχοχτάποδο, βλάχος, καπόνι.
		Αιγαίο Πέλαγος	Ελλάδα, Τουρκία		
		Θάλασσα Alboran	Ισπανία, Μαρόκο		
		Κόλπος Λεόντων	Ισπανία, Γαλλία		
		Στενό Σικελίας	Ιταλία, Λιβύη, Μάλτα και Τυνησία,		
		Τυρρηνικό Πέλαγος, θάλασσες Κορσικής και Σαρδηνίας	Γαλλία, Ιταλία		

Κοινή ονομασία	Επιστημονική ονομασία	Περιοχές	Ορισμένες ενδιαφερόμενες χώρες	Τύποι αλιείας	Ορισμένα συναφή είδη *
Καλκάνι	<i>Platichthys flesus italicus</i>	Αδριατική	Κροατία, Ιταλία, Σλοβενία,	Τράτες βυθού, βυθοκόροι “rapido”	Άλλα πλατύψαρα και βενθικοί οργανισμοί, μπαρμπούνια, μπακαλιάροι
Μεγάλο χτένι	<i>Pecten jacobeus</i>	Αδριατική	Κροατία, Ιταλία, Σλοβενία,	Βυθοκόροι, τράτες βυθού	Καλκάνι και άλλα πλατύψαρα
Μεγάλα πελαγικά ελασμοβράγχια	<i>Isurus oxyrinchus, Lamna nasus, Prionace glauca, etc.</i>	Ολόκληρη η Μεσόγειος	Διάφορες χώρες	Παραγάδια, πετονιές, σταθερά εργαλεία, γριγρί	Άλλα άκρως μεταναστευτικά είδη
Καραβίδα	<i>Nephrops norvegicus</i>	Αδριατική	Αλβανία, Κροατία, Ιταλία, Ομοσπ. Δημ. Γιουγκοσλαβίας,	Τράτες βυθού	Μπακαλιάρος, σαλούβαρδος, πεσκαντρίτσα, χριστόψαρο, μικρό κηλιδατό σκυλόψαρο, μουγγρί, προσφυγάκι, κόκκινη γαρίδα θαλάσσιων υδάτων, θράψαλο, σκορπιομάνα, βλάχος.
		Στενό Σικελίας	Ιταλία, Λιβύη, Μάλτα και Τυνησία		
		Τυρρηνικό Πέλαγος, θάλασσες Κορσικής και Σαρδηνίας	Γαλλία, Ιταλία		
Μπαρμπούνι	<i>Mullus barbatus</i>	Αδριατική	Αλβανία, Κροατία, Ομοσπ. Δημ. Γιουγκοσλαβίας, Ιταλία, Σλοβενία,	Τράτες βυθού, σταθερά εργαλεία	Γλώσσα, λυθρίνι, συναγρίδα, λαβράκι, σκουμπρί, καλκάνι, σαμπανιός, κεντρόνι, πεσκαντρίτσα, θαλασσινό γατόψαρο, μοσκιός, μοσχογάτοδο, καλαμάρι, οχταπόδι, σκουίλα, καπόνι
Μπαρμπούνια	<i>Mullus barbatus</i> <i>Mullus surmuletus</i>	Τυρρηνικό Πέλαγος, θάλασσες Κορσικής και Σαρδηνίας	Γαλλία, Ιταλία	Τράτες βυθού, σταθερά εργαλεία	Γλώσσα, λυθρίνι, συναγρίδα, λαβράκι, σκουμπρί, καλκάνι, σαμπανιός, κεντρόνι, πεσκαντρίτσα, θαλασσινό γατόψαρο, μοσκιός, μοσχογάτοδο, καλαμάρι, οχταπόδι, σκουίλα, καπόνι.

Κοινή ονομασία	Επιστημονική ονομασία	Περιοχές	Ορισμένες ενδιαφερόμενες χώρες	Τύποι αλιείας	Ορισμένα συναφή είδη *
Κόκκινες γαρίδες	<i>Aristeus antennatus</i> <i>Aristeomorpha foliacea</i>	Θάλασσα Alboran	Μαρόκο, Ισπανία	Τράτες βυθού, κιούρτοι	Μπακαλιάρος, πεσκαντρίτσα, μουγγρί, σαλούβαρδος, σκυλάκι, σπαθόψαρο, κεφαλόποδα, караβίδα, σκορπιομένα, βλάχος
		Ιόνιο Πέλαγος	Ελλάδα, Ιταλία, μη κοινοτικές χώρες		
		Στενό Σικελίας	Ιταλία, Λιβύη, Μάλτα, Ισπανία και Τυνησία,		
		Τυρρηνικό Πέλαγος, θάλασσες Κορσικής και Σαρδηνίας	Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία		
Σαρδέλα	<i>Sardina pilchardus</i>	Αδριατική	Αλβανία, Κροατία, Ομοσπ. Δημ. Γιουγκοσλαβίας, Ιταλία, Σλοβενία,	Πελαγικές τράτες, γριγρί, τράτες που σύρονται από σκάφη, τράτες βυθού	Γαύρος, σαρδελόρεγκα, σκουμπρί, σαμπανιός Μεσογείου, σκουμπρί, προσφυγάκι, θράψαλο, καλαμάρι
		Κόλπος Λεόντων	Ισπανία, Γαλλία		
		Αιγαίο Πέλαγος	Ελλάδα, Τουρκία		
Σπαρίδες	Διάφορα είδη	Τυρρηνικό Πέλαγος, θάλασσες Κορσικής και Σαρδηνίας	Γαλλία, Ιταλία	Τράτα βυθού, άλλα συρόμενα εργαλεία, σταθερά εργαλεία, παραγάδια	Σκορπιοί, τσιπούρα, μαρίδα, χταπόδι, σφυρίδα, καπόνι, αστακός.
Σαρδελόρεγκα	<i>Sprattus sprattus</i>	Αδριατική	Κροατία, Ιταλία, Σλοβενία	Πελαγική τράτα, τράτα βυθού	Γαύρος, σαυρίδι, σαμπανιός Μεσογείου, σκουμπρί, θράψαλο, καλαμάρι
Στουριόνια	<i>Acipenser</i> spp. <i>Huso huso</i>	Αδριατική, Ιόνιο και Αιγαίο Πέλαγος	Αλβανία, Κροατία, Ομοσπ. Δημ. Γιουγκοσλαβίας, Ελλάδα, Ιταλία, Σλοβενία, Τουρκία,	Τράτα βυθού, σταθερά εργαλεία, παραγάδια	

Κοινή ονομασία	Επιστημονική ονομασία	Περιοχές	Ορισμένες ενδιαφερόμενες χώρες	Τύποι αλιείας	Ορισμένα συναφή είδη *
Ξιφίας	<i>Xiphias gladius</i>	Ολόκληρη η Μεσόγειος	Διάφορες χώρες	Παρασυρόμενα παραγάδια	Άλλα άκρως μεταναστευτικά είδη

* Τα είδη δεν αναφέρονται κατά σειρά σπουδαιότητας και δεν ευρίσκονται όλα σε όλες τις αναφερόμενες περιοχές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Προσωρινός μη εξαντλητικός κατάλογος τύπων αλιείας που θα μπορούσαν να επηρεαστούν από μέτρα για τον έλεγχο της αλιευτικής προσπάθειας

1. Μηχανότρατες με πόρτες που αλιεύουν μεικτά είδη
2. Μηχανότρατες με πόρτες που αλιεύουν μαλακόστρακα βαθέων υδάτων
3. Συρόμενα εργαλεία που αλιεύουν επιλεγμένα είδη (Aphia minuta, ιχθύδια Σαρδηνίας κλπ.)
4. Τράτες υψηλού ανοίγματος και πελαγικές τράτες που αλιεύουν πελαγικά και βενθοπελαγικά είδη
5. Πελαγικές τράτες που αλιεύουν μικρά πελαγικά είδη
6. Γριγρί που αλιεύουν μικρά πελαγικά είδη
7. Γριγρί που αλιεύουν άκρως μεταναστευτικά είδη
8. Απλάδια δίχτυα και παραγάδια για την αλιεία μπακαλιάρου
9. Παραγάδια και σταθερά εργαλεία εμπλοκής που αλιεύουν λιθρίνια ή/και άλλα ερμαφρόδιτα είδη
10. Παραγάδια που αλιεύουν άκρως μεταναστευτικά είδη
11. Δράγες για χτένια
12. Σταθερά εργαλεία που αλιεύουν άλλα διαμοιραζόμενα αποθέματα